

Plenum

Tisdag 15.12.2020 kl. 10.00—21.53

7.2. Huvudtitel 35 Miljöministeriets förvaltningsområde

Förste vice talman Antti Rinne: Nu presenteras huvudtitel 35 gällande miljöministeriets förvaltningsområde.

För den allmänna debatten om huvudtiteln reserveras i detta skede högst 1,5 timme.

Debatt

18.03 **Heli Järvinen vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri, minulla on ilo esitellä ympäristöministeriön pääluokka, ja vaikka voisin luetella kymmenittäin eri lukuja, niin yritän kuitenkin vähän karsia niiden määrää ja kuvata teille sitä kokonaisuutta, jonka olemme saaneet aikaan. Mutta aloitetaan kuitenkin luvuilla: Kokonaisuudessaan ympäristöpuolelle on menossa 323 miljoonaa euroa, yli 37 miljoonaa euroa enemmän kuin viime vuonna. Asumisen avustuksia on lähes 270 miljoonaa ja valtion takauksia reilut 2 miljardia.

Hallituksella on tiukka tavoite saada Suomesta hiilineutraali vuoteen 35 mennessä, ja tätä tavoitetta on lähdetty tavoittelemaan monin eri keinoin. Ensi vuonnakin on luvassa energia-avustuksia, sähköautojen latausinfraa, puurakentamisen ohjelmaa, kiertotalouden edistämistä. Toki tähän viimeiseen, etenkin, toivomme vetoapua myöskin Euroopan unionin elvytyspaketista, jotta saisimme sen kunnolla vauhtiin. Ensi vuonna tehostetaan myös elinympäristöjen tilaa eli Helmi-ohjelmaa sekä Etelä-Suomen metsien monimuotoisuutta eli Metso-ohjelmaa. Metso-ohjelman tavoitteena on saada suojelluksi lähes 100 000 hehtaaria metsiä vuoteen 25 mennessä, ja ilouutinen on se, että tästä määrästä jo 80 prosenttia on toteutettu. Myös vesiensuojeluohjelmaa jatketaan, ja vastaamme myös isosti erilaiseen retkeily- ja kalastuskysyntään, jota korona on myöskin vienyt eteenpäin ja johon se on innoittanut suomalaisia.

Kulttuurihistoriallisten rakennusten korjausvelkaa puretaan, mutta myönnämme, että aivan liian vähän. Se kaippaa ilman muuta ratkaisua valtion kiinteistöstrategian... [5 sekunnin katkos äänitallenteessa] — Sensuuri iski peliin, mutta yritetään jatkaa. — Kulttuurihistoriallista korjausvelkaa emme mitenkään saa tämän hallituksen ohjelmalla kurottua umpeen, ja siihen kaivataan todella vuosien ohjelmaa, jotta tässä päästään eteenpäin.

Asuntotuotannon korkotukilainojen hyväksymisvaltuudeksi esitetään 1,8 miljardia, mikä on kaikkien aikojen ennätys, ja se mahdollistaa arviolta noin 9 300 asunnon rakentamisen.

MAL-sopimuksia niin ikään jatketaan ja lisätään. Huomioitavaa on, että valiokunta haluaa jatkaa MAL-alueiden ulkopuolisten kuntien asuntokohtaista käynnistysavustusta, ja tästä valiokunta myös ilmaisi tahtonsa. Yritämme auttaa myöskin väestöltään väheneviä alueita. Niille on luvassa muun muassa purkuavustusta, purkuakordeja ja rajoitusakordeja sekä iäkkäiden ihmisten asuntojen kunnostusavustusta. Tällä hetkellä asiantuntijoiden

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

mielestä meillä on riittävästi erilaisia avustusvaltuuksia, mutta toki kokonaisuutta voi aina kehittää, ja sitä varten odotamme asuntopoliittista kehittämisohjelmaa. Toivon mukaan se tuo myös lisää apua väestöltään väheneville alueille.

Asuntopoliitiikasta kannattaa muistaa se, että meillä on edelleenkin yli 300 vammaista laitoshoidossa, vaikka päämääränä oli, että tämän vuoden jälkeen näin ei enää olisi. Tämä on selvä osoitus siitä, että investointiavustuksia pitää jatkaa. Tavoitteena on myös puolittaa asunnottomuus vuoteen 23 mennessä, ja siitä kuulumme kovin positiivisia kommentteja, mutta kannattaa muistaa, että asunnottomuus ei koskaan tule häviämään, ellemme saa niitä asunnottomuuden juurisyitä kitkettyä. Niin kauan kuin on osattomuutta, koulupudokkuutta, erilaisia päihdeongelmia ja niin edelleen, aina tulee uusia asunnottomia, eli tätä ongelmaa ei voi yrittää ratkaista vain loppupäästä vaan etenkin sieltä alkupäästä, ja siihen varmasti myöskin sitten tämä oppivelvollisuuden pidentäminen toivon mukaan tuo parannusta.

Jakovarasta haluan muistuttaa vain sen, että erilaiset luontokohteet saivat paljon rahaa, ja valiokunnan erityishuomiona on saada Saimaa Unescon luontoperintökohteeksi, mikä on myöskin hallitusohjelmassa. Ja ilokseni voin kertoa, että edellisen hallituksen yksimielisesti sopima Pidä Saaristo Siistinä -alus sai kaipaamansa 500 000 uudelleen eli se alus Saimaalle saadaan, ja lisäksi kunnostetaan kivirakenteita.

Mutta tässä lyhyesti valiokuntamme jaoston ympäristöministeriön pääluokka.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, ja ministeri Mikkonen, 5 minuuttia.

18.08 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Oikein mukavaa joulunalusaikaa kaikille, ja kiitos sekä valtiovarainvaliokunnalle että ympäristövaliokunnalle työstä budjettimietinnön parissa.

Kokonaisuudessaan ympäristöministeriön budjettiesitykset ensi vuodelle luovat paljon kaivattua vauhtia päästöjen vähentämiseen, luonnon elpymiseen sekä vähähiiliseen ja kohtuuhintaiseen asumiseen. Varsinaisen hallituksen budjettiesityksen lisäksi marraskuussa on annettu vuoden 21 talousarviota täydentävä esitys, joka toi 19,5 miljoonan euron lisäsatsumuksen luonnonsuojeluun sekä rahoitusta asunnottomuuden torjuntaa edistävälle ASTA-hankkeelle sekä Euroopan vihreimmän kaupungin tittelin voittaneen Lappeenrannan Green Leaf -vuodelle. Olen iloinen, että valtiovarainvaliokunta esittää budjettimietinnössään lisärahoitusta esimerkiksi Pidä Saaristo Siistinä ry:n alushankintaan, luonnon virkistyskäyttöön, vesistöjen ja kosteikkojen kunnostukseen sekä Saimaan Unesco-hankkeen edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Ensimmäinen vuosi työtä on pian takana 100 miljoonan korotetulla luonnonsuojelun rahoituksella. Rahoitus on historiallisen korkealla tasolla myös ensi vuonna, eikä syyttä, sillä Suomessa luonnon monimuotoisuuden heikentyminen on edelleen nopeutunut. Tutkijoiden viesti on kuitenkin rohkaiseva: meillä on mahdollisuus kääntää kehityksen suunta. Tähän kaivataan lisärahoitusta. Tänä vuonna kasvatetulla rahoituksella on esimerkiksi käynnistetty Helmi-elinympäristöohjelma, jossa suojellaan ja ennallistetaan soita, kunnostetaan lintukosteikkoja ja perinnebiotooppeja. Soiden suojelu on lähtenyt tällä hallituskaudella ilahduttavalla vauhdilla käyntiin. Olemme suojelleet jo reilusti yli 4 000 hehtaaria arvosoita. Arvokkaiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustyöt luovat uusia työpaikkoja ympäri maan ja parantavat myös luontomatkailun edellytyksiä.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

Arvoisa puhemies! Tänä vuonna Metsähallituksen luontopalvelut on kuronut vauhdilla umpeen luonnonsuojelualueiden ja kansallispuistojen retkeilyrakenteiden korjausvelkaa kunnostamalla muun muassa pitkospuita, laavuja ja nuotiopaikkoja. Jatkamme tätä tärkeää työtä myös ensi vuonna. Panostukset kunnostuksiin ovat tulleet kreivin aikaan: koronaepidemia on lisännyt paljon luonnossa liikkumisen suosiota, ja kansallispuistoissa on riittänyt vilskettä. Panostamme myös vesiensuojeluun. Ensi vuonna muun muassa vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoituksen turvin tehdään Saaristomeren valuma-alueella kipsinlevitystä ja vesistökuunnostushankkeita eri puolilla Suomea.

Seuraavaksi rakennetun ympäristön kysymyksiin. Rakentamisen määrä on pysynyt koronapandemiasta huolimatta lähes viime vuoden tasolla. Asuntorakentamisessa uusien aloitusten arvioidaan vähenevän 38 000 asunnosta noin 35 000 asuntoon tänä vuonna ja jatkavan lievää laskua myös ensi vuonna. Viime vuosien korkea asuntotuotannon määrä on näkynyt vuokra-asuntotarjonnan parantumisena ja vuokrien nousun hidastumisena erityisesti keskisuurissa kaupungeissa. Asuntorakentamisen osalta talousarvioesitys on elvyttävä. ARA:n korkotukivaltuudeksi esitetään 1,8 miljardia, joka mahdollistaa 9 000–10 000 valtion tukeman kohtuuhintaisen asunnon rakentamisen. Tänä vuonna elvyttävän lisätaloustarvion turvin ennakoidaan ARA-aloituksia tulevan noin 9 000. Ensi vuonna MAL-käynnistysavustusten — yhteensä 39 miljoonaa euroa — esitetään säilyvän samoilla korotetuilla tasoilla kuin tänä vuonna, mikä kannustaa kasvuseutujen ARA-rakentamista. Käynnistysavustuksia esitetään valiokunnan tekemän muutoksen mukaisesti normaaliin ARA-tuotantoon myös MAL-alueiden ulkopuolella.

Puurakentamisen kannustamiseksi normaalissa ARA-kerrostalotuotannossa esitetään korotettuja käynnistysavustuksia koko maahan. Pidän tätä kannustetta puurakentamiseen hyvänä innovaationa, joka on omiaan edistämään niin suomalaista puurakentamista kuin rakentamisen hiilijalanjäljen pienentämistä. MAL-sopimuksiin liittyviin kunnallistekniikka-avustuksiin esitetään korotusta 25 miljoonaan euroon. Korjausrakentamisen määrä on lisääntymässä myös tänä vuonna. Asuntojen energiakorjauksiin esitetään samaa 40 miljoonan euron avustusvaltuutta kuin tänä vuonna. Avustus on osoittautunut varsin suosituksi, ja energiaremontit ovatkin erinomainen ilmastoystävällinen elvytyskeino. Öljystä luopumiseen asuinrakennuksissa esitetään vajaata 10 miljoonaa euroa. Tänä vuonna startannut tuki on ollut todella suosittu, ja toivottavasti saamme EU:n elpymisrahoituksesta tähän jatkorahoitusta.

Arvoista puhemies! Tulevana vuonna myös Suomen kiertotaloustyö ottaa isoja harppauksia, kun kiertotalouden edistämisohjelma valmistuu. Ympäristövaliokunta muistuttaa-kin osuvasti lausunnossaan, [Puhemies koputtaa] että ohjelman toimeenpanoon tulee varata riittävästi resursseja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt siirrytään debattivaiheeseen. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, painamaan V-painiketta.

18.14 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Mikoselle. Hallitus tekee hyvin merkittäviä panostuksia ilmastoon, osaamiseen, työllisyyteen, kuntien peruspalveluihin sekä teollisuuden kilpailukykyyn.

Ilmastotoimiin tehdään miljardiluokan panostukset. Hallitus vähentää ilmastopäästöjä ja tukee talouden kehittämistä uudistamalla energiaverotusta ja tukemalla teollisuuden sähköistymistä. Vaikuttavat ilmastotoimet jakautuvat eri hallinnonaloille, ja on syytä pitää

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

huoli siitä, että nämä eri hallinnonalat toimivat aidosti myös yhdessä tavoitteiden eteen, koska muutoin tämä tavoite karkaa kauemmaksi meiltä kaikilta.

Erityiskiitos niistä ensi vuoden budjetin rahoista, jotka suuntautuvat luonnonsuojeluun, luonnonsuojelualueiden hankintaan, puurakentamisen edistämiseen ja asunnottomuuden poistamiseen. Kuten myös edustaja Järvinen omassa puheenvuorossaan totesi, tämä jälkimmäinen on sen kaltainen häpeäpilkku, joka vaatii erityisesti poikkihallinnollista yhteistyötä, ennaltaehkäisevään työhön satsaamista ja tietysti [Puhemies koputtaa] myös yhteisöllisyyttä muualtakin kuin tästä salista.

18.15 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen EU:n kunnianhimoisin hiilineutraalisuustavoite näkyy ympäristöministeriön vuoden 21 talousarvioesityksessä, jossa on kymmenien miljoonien lisäys. Hallitus on tehnyt lisäksi veronkorotuksia, jotka saattavat vaikuttaa pieniltä mutta joiden vaikutukset ovat kokoaan suurempia.

Suomi on harvaan asuttu ja pitkien etäisyyksien maa, jossa oman auton käyttö on usein ainoa mahdollisuus liikkua. Polttoaineveron korotukset nostavat työssäkäynnin kustannuksia ja leikkaavat ihmisten ostovoimaa.

Polttoturpeen veronkorotus aiheuttaa väistämättä alan hallitsemattoman alasajon, josta seuraa tuhansien työpaikkojen häviäminen ja jopa 9 miljoonan euron tulojen menetys sekä työpaikkojen karkaaminen ulkomaille. Turvapäätöksillä on merkittäviä vaikutuksia valtakunnallisesti. Vapo myi pakon edessä omistamansa kaukolämpöyhtiö Nevelin ranskalaiselle sijoitusyhtiölle, ja nähtäväksi jääkin, tuleeko tästä seuraava Caruna.

Arvoisa hallitus, oletteko valmiit perumaan turpeelle ja polttoaineille tekemänne veronkorotukset, jotka lisäävät kansalaisten ja teollisuutemme kustannuksia sekä heikentävät kilpailukykyämme? Sekä estätkö hiilivuotoriskin ja turvaatte suomalaisen tehtaanpiipun, mikä on globaali ekoteko?

18.17 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä eilen teollisuudelta kuulin myönteisen viestin siitä, että biokaasuinvestoinnit saattavat olla lähdössä käyntiin, ja voidaan toivoa, että erityisesti LNG olisi merkittäväkin ratkaisu suomalaiselle raskaalle liikenteelle lähimmän kymmenen vuoden sisällä. Tässä on kuitenkin ravinteiden kierron ja vesistöjen kannalta se haaste, tehdäänkö sille lietteelle mädätyksen jälkeen mitään. Sehän ratkaisee sen, lähteekö siitä fosfori ja typpi eroon. Ja kysynkin: mitä aiotte tehdä sille, että tämä ei nyt jää aivan puuhasteluksi? Meillä on maa- ja metsätalousministeriön budjetissa 6 miljoonaa tämmöiseen ravinnekiertotukeen, mutta se ei tunnu olevan ollenkaan sama mittaluokka kuin mitä tarvittaisiin, jotta oikeasti lanta saadaan järkevään käsittelyyn.

Toinen tärkeä kysymys: Nyt EU:n huippukokous linjasi ilmastotavoitteet mukaan lukien ilmeisesti ajatuksen nielujen merkityksen kasvattamisesta. Millä keinoilla me voisimme Suomessa fiksusti auttaa taimikoita järeytymään nykyistä nopeammin, jotta puumas-
san kasvu metsissä turvataan [Puhemies koputtaa] sillä tavalla, että puuta voidaan sekä käyttää että myös pitää hiilinielua jatkossa kasvussa?

18.18 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ympäristövaliokunta omassa lausunnossaan valtiovarainvaliokunnalle korosti sitä, että kiertotalouden nopeuttaminen ja saaminen toimivaksi tässä maassa on äärimmäisen tärkeää. Kun juuri äsken keskustelin kiertotaloutta harjoittavan yrityksen, tuhkaфирman, kanssa, niin alue-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

hallintovirastosta end of waste -luvan saanti on lähes mahdotonta — jatkuvasti selvityspyyntöjä. Ja, arvoisa ministeri, toivon, että edistätte tätä tilannetta niin, että lupia rupeaa tulemaan. Meillä on kohta se tilanne edessä, että yrittäjät lähtevät tästä maasta. Näin ei voi jatkua, että byrokratialla tapetaan niitä yrityksiä, joilla on todella paljon annettavaa. Heillä on tilanne, että tuotetta menisi markkinoille vaikka kuinka paljon mutta end of waste -merkintää ei saa aluehallintovirastosta ulos. Turhaa byrokratiaa. Toivon, että siihen puututaan.

Toinen asia on se, että puurakentamiseen pitää saada myös ne avustukset tasapuolisesti, ei vain näille MAL-alueille vaan koko Suomeen, koska rakennetaan se puutalo Ilomantsiin tai Helsinkiin, niin aivan yhtä paljon sitoo hiiltä se materiaali, mikä siihen taloon käytetään.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, [Puhemies koputtaa] kun luonnonpuistoja ja kansallispuistoja kohennetaan — nyt on rahaa siihen — niin toivon, että siellä tehdään rakenteiden parannusta, eikä [Puhemies: Aika!] tähyillä uusia puistoja koko ajan.

18.19 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turve vastaa maamme päästöistä 12:ta prosenttia, ja se työllistää suomalaisista 0,1 prosenttia. On aivan selvää, että tästä epäkohdasta pitää päästä eroon. Ja monet lämpölaitokset, monet energialaitokset ovat lähteneet tekemään tätä työtä vapaaehtoisesti jo ennen hallituksen veromuutoksia. Tiedän eräänkin energiayhtiön, joka on vähentänyt turpeen käyttöä noin 50 prosentista reiluun 10 prosenttiin.

Yhteinen huolestamme on kuitenkin se, mitä tapahtuu turvealan yrittäjille, joilla on isoja investointeja koneisiin ja niin edelleen. Kun tiedämme, että nyt kunnostetaan paljon lintukosteikkoja, ennallistetaan soita, niin haluaisin kysyä ministeriltä sitä, missä vaiheessa neuvottelut ovat käynnissä, miten turpeen parissa työskenteleviä ohjataan muiden, luonnonsuojelutöiden pariin, jotta heillä jatkuisivat työt eikä se pari tuhatta ihmistäkään jäisi työttömäksi, joka turpeesta elantonsa suoraan saa.

18.20 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronan lisäksi ilmastokriisi ja luontokato ovat edelleen erittäin akuutteja kriisejä, joiden edessä perussuomalaisten esittämä toimimattomuus ei todellakaan ole mikään vaihtoehto, ja onneksi suurin osa meistä sen ymmärtää. Sen lisäksi on ihan aiheellista muistuttaa, että korona itse asiassa on merkki luontokadosta ja siitä, että meidän toimintamme ei ole kestäväällä tasolla. No, erittäin keskeistä on nyt, kun tästä koronasta selvitään ja tätä yhteiskuntaa jälleenrakennetaan, että me emme tee sellaisia ratkaisuja, jotka pahentavat ilmastokriisiä ja edelleen köyhdyttävät luontoa.

Ympäristövaliokunnan lausunnossa ihan keskeistä oli nostaa esille se, että valtion talousarvion määrärahoja on elvytystoimien tavoin siksi arvioitava systemaattisesti niiden ilmasto- ja luontovaikutusten näkökulmasta. Me sanoimme, että kaikissa määrärahojen kohdentamisissa tulisi noudattaa tätä haitattomuusperiaatetta eli do no harm -periaatetta. Ja kuten edustaja Taimela sanoi, tämä merkittävä koordinaatiovastuu, [Puhemies koputtaa] joka ympäristöministeriöllä on, [Puhemies: Aika!] tekee tästä kokoansa isomman.

Kysyisin ministeriltä: miten me voisimme paremmin edistää tätä do no harm -periaatetta kaikkien määrärahojen osalta?

18.22 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Finlands mål är ju att vara klimatneutralt år 2035, och samordningsansvaret för klimatpolitiken finns på miljöministeriet. Här finns en hel del åtgärder för att nå det här, bland annat ut-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

veckling av fastighetsspecifik oljeuppvärmning, att man får stöd för de här sakerna, bland annat. Här finns också satsningar på cirkulär ekonomi tillsammans med arbets- och näringslivsministeriet och jord- och skogsbruksministeriet, och det är jättebra. Det här är någonting som skapar arbetsplatser. Det är också glädjande att det finns satsningar på närturismen, och här vill jag lyfta fram vandringsleden Björkö—Panike i världsarvet i Kvarken — väldigt fin satsning.

Elikkä Merenkurkun maailmanperintöalueella sijaitsevalle Björkö—Panike-vaellusreitille Merenkurkun saaristossa on nyt löytynyt rahaa — todella hieno asia.

Kysyisin kuitenkin ministeriltä. Merimetsot, jotka myös ovat siellä, aiheuttavat suurta haittaa rannikolla. Kysyisin: miten nämä niiden aiheuttamat vahingot näkyvät ensi vuoden budjetissa ympäristöministeriön osalta?

18.23 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastotoimiin on tehtävä miljardiluokan panostuksia. Näin voidaan vähentää ilmastopäästöjä ja tukea talouden kehittämistä uudistamalla energiaverotusta ja samalla myös tukea suomalaista teollisuutta. Suomen kestävä kasvun ohjelmalla edistetään määrätietoisesti Suomen vihreää siirtymää, ja tätä siirtymää meillä on jo kovaa vauhtia tekemässä muun muassa terästeollisuus. Siksi elpymisrahaston varojen suuntaaminen on erittäin tärkeää. Se on tehtävä tavalla, joka tukee hiilineutraaliuden saavuttamista niin, että vanhoja rakenteita ei tarvitse edes harkita säilytettävän, vaan ne käytetään ainutkertaiseen tilaisuuteen ja mahdollisuuteen tukea suomalaista kilpailukykyä ja tulevan uuden rakennemuutoksen edistämiseen. Erityisesti sitä tulisi vahvistaa kiertotalouden toimien ja synergiaetujen, ilmastomuutoksen hillinnän ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta. Miten esimerkiksi synteettisten polttoaineiden jalostaminen [Puhemies koputtaa] otetaan huomioon tässä rakenteessa?

18.24 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyisi muistuttaa hallitusta siitä, että todelliset ja kiireelliset suojelutarpeet liittyvät ympäristön mekaniiseen, kemialliseen ja biologiseen saastumiseen. Tämä on se kaikkein keskeisin. Myös se viljelyskelpoinen maa pitää pitää kunnossa, ja sitä pitää myöskin lisätä. Ja me voimme globaalisti täällä Suomessakin ratkaista tämän ongelman ihan nykyteknologialla.

Mutta mitä tekee hallitus? Hallitus valitsee hiilidioksidijahdin, joka ei ole vaikuttavaa. Olisi mielenkiintoista nyt, että ministeri Mikkonen kertoisi meille, mikä tämä jahdin hinta tulee olemaan Suomen kansalaisille. Mitä se tarkoittaisi meidän yhteiskunnallemme, että me pääsisimme niihin tavoitteisiin vuoteen 35 mennessä? Mitä se tarkoittaisi meidän elintasomme osalta, [Puhemies koputtaa] meidän kulutuksemme osalta? [Puhemies: Kiitoksia!] Lasketaan ja romautetaan. [Mai Kivelä: Hyvää tarkoittaa!]

18.25 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin valtavien suuret kiitokset valiokunnalle, joka teki töitä tämän kipeästi kaivatun ja perustellun Pidä Saaristo Siistinä ry:n alusinvestoinnin mahdollistamiseksi. Sen eteen on täällä eduskunnan päässä tehty todella paljon töitä, ja se on hyvä, konkreettinen esimerkki sellaisesta vaikuttavasta toimesta, mitä saamme aikaan täällä eduskunnan päässä.

On hienoa myös, että hallitus on jatkanut vesistöjen suojelun rahoittamista sen työn pohjalta, joka aloitettiin viime kaudella Sipilän hallituksen aikana. Tämä on oikein toivottavaa ja positiivista. Mutta me olisimme toivoneet, että lukuisten sirpaleisten hankkeiden sijasta

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

tämä rahoitus kohdennettaisiin aidosti vaikuttavasti niille alueille ja niihin toimiin, joista on saatavilla parhaiten hyöty irti [Puhemies koputtaa] rehevöitymisen ehkäisemiseksi. [Puhemies: Kiitoksia!] Kysynkin ministeriltä: mitä muita toimia on käytössä kuin kipsi [Puhemies: Aika!] — muitakin toimia tarvitaan — ja aiotteko kohdistaa vaikuttavasti toimia Saaristomeren valuma-alueille?

18.27 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ympäristöasiat ovat todella tärkeitä, ja siksi on hyvä, että Saimaan saaminen Unescon luontoperintökohteeksi etenee. Siitä ovat myöskin asiantuntijatahot antaneet jo omat lausuntonsa.

Itse kuitenkin kiinnitän huomiota tässä puheenvuorossa rakentamiseen ja asuntotuotantoon, sillä rakentaminen työllistää paljon suomalaisia. Siksi on hyvä, että hallitus on nyt antamassa panostuksia myöskin sinne: muun muassa puurakentamisen käynnistysavustuksia korotetaan MAL-alueella. Mutta, kuten edustaja Hoskonen hyvin omassa puheenvuorossaan toi esille, niin itsekkin vilpittömästi toivon, että nämä vastaavanlaiset puurakentamisen avustukset laajenevat myöskin koko Suomeen samansuuruisina summina. Se olisi erittäin tärkeää.

Hyvää ovat myös nuo avustukset, joilla kannustetaan kuntia ja kotitalouksia vaihtamaan pois öljylämmityksestä kotimaiseen uusiutuvaan energiaan, [Puhemies koputtaa] todella tärkeä asia, ja samoin myöskin esteettömyysparannukset, mitä pystytään tekemään koteihin.

18.28 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuun kiitos hallitukselle ja erityisesti ympäristö- ja ilmastoministeri Mikkoselle tuloksellisesta luonnonsuojelu- ja ilmastotyöstä.

Nostan tässä esiin myös kiertotalouden. Se on keino, jolla me voimme vähentää päästöjä, ylikulutusta ja luontokatoa ja samalla luoda työpaikkoja. Lähtökohdaksi kiertotaloudessa tulee ottaa neitseellisten raaka-aineiden käytön merkittävä vähentäminen. Tässä päästään vihdoinkin eteenpäin, kun ympäristöministeriön johdolla valmisteltu kiertotalouden edistämishjelma mittareineen valmistuu. Ympäristövaliokunta kiinnitti huomiota siihen, että kaikille ministeriöiden hallinnonaloille tulee varata riittävät resurssit ohjelman toimeenpanoon, jotta päästään eteenpäin, ja ympäristöministeriön resurssien osalta tulee tunnistaa tämä koordinoituvastuu kiertotalouden edistämisessä. Erityisesti tulee vahvistaa kiertotaloustoimien synergiaetuja ilmastonmuutoksen hillinnän ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kanssa.

18.29 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona-ajan jälkeen todellakin tarvitaan toivoa tulevasta ja toimia tämän kestäväen kasvun polulle, mutta valitettavasti tästä ensi vuoden budjetista työllisyystoimien lisäksi puuttuvat myöskin isot pitkän linjan ilmastoteot. Suomalaiset odottivat jälleen tutkijoiden ja asiantuntijoiden kanssa suurempia ilmastotekoja ja oikeasti sitä polkua, jolla voitaisiin saavuttaa hiilineutraali Suomi 2035 mennessä.

Kysynkin nyt: mitä kuuluu verouudistukselle? Meidän verotuksen painopistettä tulisi siirtää työn ja yrittäjyyden verotuksesta haittojen ja päästöjen verotukseen. Hallituksen puheet ja päättämättömyys kirittävät turpeesta siirtymistä liian nopeasti. Miksei hallitus tee yhtä nopeasti päätöksiä myöskin tästä reilun, oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta tai

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

niistä päätöksistä, jotka tarvitaan, jotta voidaan käyttää myöskin tätä JTF-rahoitusta näille turvealueille? — Kiitos.

18.30 **Hanna Huttunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosi hieno asia, että nyt puurakentamista on lähdetty viemään eteenpäin, ja voisikin sanoa, että kun sitä on seurannut aikaisemmin tuolta maakunnasta käsin, niin tosi tuskallisen hitaasti se on kyllä täällä Suomessa edennyt, vaikka on sanottu, että me olemme vihreän kullan maa.

Myös nämä MAL-alueiden lisäykset ovat hyviä, mutta jaan tässä kyllä saman huolen edustaja Hoskosen ja muiden kanssa, että olisi hyvä, että tämä rakennustuki leviäisi tasaisesti muuallekin eikä vain MAL-alueille.

Haluaisin kysyä sen lisäksi: Kuinka hallitus aikoo muuten edistää puurakentamista? Onko kirjattu ensi vuodelle asioita jotain muuta kautta? Meillä on ollut toiveita myös siitä, että kuntapuolella varsinkin tulisi aina selvittää tämä puurakentamisvaihtoehto. Yleensä on oletusarvo, että se on kalliimpaa, mutta se ei todellakaan aina näin ole. Tästä olisin halunnut ministeriltä hiukan kuulla, mitä muita konsteja on kuin tämä MAL-alue. — Kiitos.

18.31 **Mikko Lundén ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toisin kuin hallitus, me perussuomalaiset kannamme huolta Suomen työllisyydestä, yrittäjyydestä ja talouskasvusta. Tämän johdosta näemme, että energia- ja ilmastopolitiikan pitää tukea työllisyyttä ja talouskasvua eikä haitata niitä, niin kuin nyt on käymässä. Samaten on huolehdittava siitä, että maassamme tehdään jatkossa johdonmukaisuuteen, kohtuuhintaiseen ja kotimaiseen energiaan tähtäävä energiapolitiikkaa, mikä tukee edelleen paremmin työllisyyttä, talouskasvua, kilpailukykyä ja ostovoimaa.

Lisäksi me perussuomalaiset olemme koko ajan korostaneet, että suomalainen tehtaanpiippu on ympäristöteko. Suomen liian kunnianhimoinen ilmastopolitiikka aiheuttaa nyt sen, että Kiina rakentaa piipun ja tekee sen huomattavasti saastuttavammin kuin Suomi. Tästä syystä olemme sekä puolueena että eduskuntaryhmänä ehdottaneet ilmastoveroa tai ilmastotullia erityisen saastuttavien maiden tuontituotteille. Jos tähän päästään, niin voimme täten huolehtia Suomen kilpailukykyä ja työpaikoista jatkossa huomattavasti paremmin. Kysyisinkin teiltä, arvoisa ministeri: oletteko valmis pohtimaan vakavasti perussuomalaisen ehdotusta ilmastoverosta tai -tullista?

18.32 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille hyvästä alustuksesta ja työstä näiden asioiden eteen. Tässähän tulee nyt ensi vuoden talousarviossa näitä avustuksia asumisen energia-avustuksiin, sähköautojen latausinfraan ja kiinteistökohtaiseen öljylämmityksestä luopumiseen. Olen miettinyt näiden avustusten ohella, että tehokas keino avittaa tätä vähähiilistä siirtymää olisi lainoittaminen eli sen tyyppinen, että tuettaisiin näitä vähähiilisiä hankintoja, jotka ovat usein luonteeltaan investointeja eli maksavat itsensä takaisin. Onko tämäntyyppistä harkintaa hallituksen piirissä?

Sitten toisena asiana luonnon monimuotoisuuden turvaaminen — äärimmäisen iso, vakava, globaali haaste ilmastomuutoksen rinnalla. Nyt meillä on hienoja panostuksia luonnonsuojeluun, mutta olisi tärkeätä, että tämä tematiikka ja aihe läpileikkaisi kaiken päätöksenteon. Olisin kysynyt, mitä sen eteen on tehtävissä, että luonnon monimuotoisuus korostuisi kaikessa: teollisuus, maankäyttö, [Puhemies koputtaa] muu elinkeino, kaikki politiikka myös? — Kiitos.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

18.33 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus jatkaa vesiensuojelua edellisen hallituksen tavoin ja keskittää resursseja muun muassa maatalouden ravinnekuormituksen vähentämiseen. Tässä muutama aiempikin edustaja on kysellyt, mitä kaikkea tämä ohjelma sisältää, ja ympäristövaliokunnassa silloin, kun vielä olin itse valiokunnan jäsenenä, kuulumme myös tästä talousarvion käsittelyn yhteydessä, ja siellä asiantuntijat ehdottivatkin, että lannan fosforin siirtoon voisi suunnata tuen. Se auttaisi sekä niitä viljelijöitä kuin sitten toisaalta tehokkaasti hoitamaan sitä kuormitusta pienemmäksi.

Toinen ehdotus on, voitaisiinko tästä tuesta käyttää osa esimerkiksi rantaruovikoiden niittämiseen esimerkiksi pilottihankkeiden kautta, kuten edustaja Sirén on ehdottanut. Tässä olisi muutama sellainen konkreettinen toimi, joka näin ainakin otsikkotasolla oikein hyvin sopisi tähän hallituksen aloittamaan tärkeään ohjelmaan, sillä esimerkiksi Itämeren tila ei voi enää odottaa uusia toimia.

18.35 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erittäin surullista, jos joku edelleen väittää tässä salissa, että ilmastonmuutoksen torjunta ja teollisuus ovat toistensa vihollisia, koska niin ei todellakaan tarvitse olla, jos me katsomme tätä asiaa realistisesti, niin kuin kasvoihin tässä salissa toinen toisiamme.

Elikkä maailmalla pääomat hakeutuvat kiihtyvällä vauhdilla kohti hiilivapaita ratkaisuja, ja meidän on tartuttava paitsi ilmaston myös sen työllisyyden näkökulmasta jokaiseen uuteen mahdollisuuteen. Minä uskallan ajatella, että jokainen eduskuntapuolue tässä salissa haluaa ajatella, että työllisyyden parantaminen on meidän päätavoite, ja ilmastonmuutos on yksi sellainen ratkaisu, joka meidän, kaikkien puolueiden, pitäisi nähdä myös tässä salissa. Elikkä ympäristö- ja ilmastoystävälliset tuotteet ja innovaatiot ovat tulevaisuuden kilpailuvalttimme kansainvälisessä kilpailussa, ja toivon todella, että näiden keskusteluiden jälkeen, joita tänäkin vuonna olemme tässä salissa käyneet, jokainen hallituspuolue ja oppositiopuolueetkin näkevät [Puhemies koputtaa] tämän ratkaisuna eikä ongelmana.

18.36 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mikkonen mainitsi pitkospuut, ja ehkä valtiovarainministeri haluaa syvällistä keskustelua siitä, ovatko ne mahdollisesti tuppeensahattuja, joten kun täällä on koko päivä juteltu valtiontaloudesta, on hyvä, että tällainen pieni ja konkreettinen mutta iloa luonnossa liikkuvalla tuova asia otettiin esiin.

Osassa alueitahan Metsähallitus on siirtynyt käyttämään soraa pitkospuiden sijasta, ja vaikka se ehkä ei tuo mieleen lapsuuden erämuistoja, niin kannustan myös ministeriä huomioimaan, että käytännön kannalta nämä pitkospuut eivät ole paras ratkaisu kosteikkojen ylitykseen, ne kun eivät kestä, ovat liukkaita ja niiden kunnosta ei voi mennä takuuseen. Kävelin kesällä yhteen mittaan 800 kilsaa pitkää Kalottireittiä, ja siinä tuli vastaan jos jonkinlaisia virityksiä. Monesti oli parempi kävellä vaikka suoraan suossa kuin käyttää näitä liukkaita, katkeavia ja veden alle uppoavia rakenteita, eli kun näitä edistätte, niin joko pitääkää niistä hyvää huolta tai korvata ne muilla ratkaisuilla. Pitkospuitahan ei varsinaisesti tarvita luontoelämysten saavuttamiseen. [Puhemies: Aika!] Ehkä tärkeämpää olisi, että reiteistä myös kansallispuistojen ulkopuolella huolehdittaisiin ja luontosuhdetta kehitettäisiin ilman rakenteita.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

18.37 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen hie-
man huolestuneena seurannut tätä keskustelua, kun tuntuu, että kohta jokaiseen asiaan pi-
tää saada valtiontukia, ja kannattaisi pikkusen vilkaista kukkaron menopuoltakin joskus.

En ymmärrä tätä turvevihaa, kun meidän emme ole sopineet, että turpeen käyttö lopete-
taan, energian käyttökään. Me olemme tällä hetkellä maailman johtava kasvualustojen toi-
mittajavaltio koko maailmassa. Uusia tuotteita tulee markkinoille, ja me pystymme hoita-
maan tämän energiapaketin niin, että ei tarvita valtiontukia. Käytetään viisaasti sitä turvet-
ta ja tehdään siitä huoltovarmuuspolttoaine, ja sen jälkeen käytetään... Huonot hakkeet ei-
vät pala, ellei ole tukipolttoainetta, mutta tuskin ympäristöministerikään haluaa, että polte-
taan tukipolttoaineena kivihiiltä tai öljyä.

Mitä tulee edustaja Junnilan äsken käyttämään hyvään puheenvuoroon näistä pitkos-
puista ja muista, tuli mieleen tämmöinen hyvä ehdotus meille kansanedustajille, myös ar-
voisalle ministerille: Minkä takia joka paikkaan pitäisi laittaa se pitkospuu? Suosittelen os-
tamaan hyvät retkeilykengät, kunnon kengät, joissa on vedenpitävä kalvo siellä sisällä ja
erinomaiset muuten. [Puhemies koputtaa] On muuten parempi kävellä kuin huonoilla pit-
kospuilla.

18.38 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä minis-
teri, haluan antaa kiitosta tästä Pidä Saaristo Siistinä ry:n Saimaan alushankinnasta. Se on
erittäin tervetullut ja tarpeellinen. [Saara-Sofia Sirén: Kiitos sinulle!] Annan kiitosta myös
Metso-rahoista, luonnon monimuotoisuuden vaalimisesta, kuten myös kansallispuistojen
ja luontokohteiden rahoituksen vahvistamisesta. Korjausvelkaa niissä riittää, ja toivon, että
työtä myös esteettömien luontokohteiden tekemiseksi jatketaan.

Haluan kiittää myös siitä, että päätitte antaa 100 000 euroa Metsästäjäliitolle, avustusta
metsästäjien tekemiin luonto- ja ympäristötöihin. Riistakannat, peurat ja hirvet, on syytä
pitää kurissa, mutta toivottavasti pian saadaan käyntiin myös nämä suden kannanhoidollis-
et metsästyksset. Kysyisin ympäristövaliokunnan puheenjohtajalta, edustaja Hoskoselta:
miten suden kannanhoidollinen metsästys -kansalaisaloite valiokunnassa on edennyt? Sa-
malla voi sitten ehkä vastata myös tähän valkuposkikihanhiongelmaan: [Puhemies koputtaa]
saadaanko se metsästys käyntiin? [Perussuomalaisten ryhmästä: Hoskonen hoitaa!]

18.40 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri, ensin-
näkin näin luonto-oppaan sydäntä lämmittävät kalastuksen ja retkeilyn edistämiseen vara-
tut rahat. Korona on kehittänyt suomalaisten luontosuhdetta hyvään suuntaan, ja olen siitä
varsin ylpeä, että se näkyy myös valtion budjetissa. Myös vapaaehtoinen metsiensuoje-
luohjelma Metso ja Metsästäjäliitto ansaitsevat varatut rahat. Ne ovat erittäin hyviä panos-
tuksia.

Arvoisa ympäristöministeri, on hyvä, että Lahden, Jyväskylän ja Kuopion seudut ovat
nyt mukana näissä kaupunkiseutujen MAL-neuvotteluissa. Kiitos lisärahaista muun muas-
sa puurakentamiseen ja kuntatekniikan kehittämiseen. On loistava asia, että saamme lisää
koteja puusta. Se on varsinainen hiiliteko näille kaupungeille. Samalla kuitenkin pidän eri-
koisena sitä, että neuvottelut on käyty kahdessa erässä ja nämä kolme kaupunkia ovat vielä
sopimuksettomassa tilassa. Kysynkin ministeriltä: miten saamme ensi vuonna nämä sopi-
mukset maaliin niin, [Puhemies koputtaa] että ne ovat uskottavia ja auttavat näitä seutuja
kehittämisessä nykyistä paremmin?

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

18.41 **Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Järviseltä ja Kivelältä haluaisin kysyä: Pitääkö turpeen alasajo tehdä niin, että se on täysin hallitsematonta? Otatteko huomioon asian sosiaalisen, taloudellisen sekä alueellisen ulottuvuuden? Tässä ovat menossa muun muassa suomalainen huoltovarmuus, työ ja omavaraisuus samalla, kun korvaamme turpeenpolton huonokuntoisella hakkeella, mitä tuodaan Venäjältä rekoilla sekä Keski-Euroopasta laivoilla. Onko tämä sitä vihreää elvytystä teidän mielestänne?

Yhdyn näihin puheenvuoroihin tästä puurakentamisen edistämisestä.

18.42 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turpeen osalta haluaisin sanoa sen, että olen samaa mieltä siitä, että nyt on tärkeää huolehtia siitä, että turve ei korvaudu puunpoltolla. Sen takia itse ajattelen, että tällainen ainespuuvero olisi hyvä asia. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Sen lisäksi olisi hyvä, että kun turvetuotantoa nyt lähivuosina ajetaan alas, niin huolehditaan siitä, että nämä turvetuotantoon varatut alat eivät päädy viljelykäyttöön, ja erityisiä toimia tarvittaisiin varsinkin niiden alojen ennallistamiseen, jossa turvetta on vielä paljon jäljellä.

Ministeriltä voisin kysyä: mitä mieltä olette tästä ainespuuveroehdotuksesta — tai vaikka muiltakin täällä salissa olijoilta — jota esimerkiksi ilmastopaneelin Ollikainen on esittänyt ja itse ainakin mielelläni edistäisin?

Perussuomalaisille muuten sanoisin, että minä aidosti uskon, että teidän ilmastovastainen linjanne on [Puhemies koputtaa] suomalaisen työllisyyden ja elinkeinojen kannalta haitallinen. Sen lisäksi te omassa vaihtoehtobudjetissanne [Puhemies: Aika!] leikkaisitte 40 prosenttia tästä ympäristöministeriön alasta. [Puhemies: Kiitoksia!] Se on ihan kohtuutonta.

18.43 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän veroasiaan. Kokoomus ei kannata tällaisia lisäveroehdotuksia.

Sitten varsinainen asiani: Haluan kiittää ministeriä hyvin onnistuneesta työstä. Täytyy kiittää, kun on kiitokselle aihetta. Olen tyytyväinen siitä, että kansallispuistoja on hoidettu hyvin. Määrärahat ovat esimerkiksi kansallispuistoille kasvaneet. Viime vaalikaudella saimme jo näitä lisäyksiä aikaan, ja suunta on hyvä.

Korjausvelkaa toki on paljon. Täällä on puhuttu pitkospuista ja rakenteista. Haluan aina tässä yhteydessä nostaa esille autiotuvat. Meillä on noin 300 autiotupaa. Se on aivan ainutlaatuinen verkosto maailmassa. Hienoa, että myös valiokunnan mietinnössä Kainuun autiotuvat on määrärahalla erikseen huomioitu. Pieni ongelma autiotuvissa on se, että ulkomaiset retkeilyryhmät ovat niitä ruvenneet valtaamaan [Puhemies koputtaa] taloudelliseen käyttöön, ja siihen toivon hyvää valvontaa.

18.44 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastotoimilla tuetaan myös konkreettisesti työllisyyttä. Suomalaisilla on pitkältä ajalta osaamista ja kokemusta ympäristöarvojen huomioimisesta teollisuudessa. Tämä on meidän ehdoton vahvuutemme, jota täytyy hyödyntää nyt kaikin tavoin, kun siihen on mahdollisuus.

Aivan kuten edustaja Taimela täällä totesi, pääomat etsivät hiilivapaita vaihtoehtoja. Globaalit markkinat ovat auki, ja ne ovat valtavat, ja ne ovat auki myös meille suomalaisille. Me tarvitsemme Suomeen kestävästä vihreästä teollisuudesta, joka turvaa työpaikat ja tur-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

vaa huoltovarmuuden. Tulevaisuus on suomalaisella ympäristöystävällisellä ja puhtaaseen teknologiaan suuntautuvalla teollisuudella kokonaisuudessaan erittäin valoisa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministerille on tullut aika paljon kysymyksiä, joten olisiko pari minuuttia vastauksille.

18.45 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tietysti kiitos kiitoksista. On kiva saada myös myönteistä palautetta. Tässä on tullut todella paljon kysymyksiä. Vastaan nyt muutamiin, ja varmaan sitten jatketaan myöhemmin.

Aloitetaan nyt ensin vaikka tästä puurakentamisesta, joka tuli tosi monessa kysymyksessä esille. Siis puurakentamiseen saa myös MAL-alueiden ulkopuolella käynnistysavustusta 2 000 euroa, niin että se ei ole ainoastaan MAL-alueille vaan myös muualle. Ja puurakentamista halutaan edistää muillakin tavoin. Julkaisimme julkisen puurakentamisen tavoitteet, ja myös puurakentamisen ohjelma jatkuu. Siinä panostetaan myös koulutukseen, neuvontaan ja teolliseen rakentamiseen. Täytyy muistaa, että puurakentaminen ei tarkoita vain sitä, että koko talo rakennetaan puusta, vaan voidaan hyödyntää myös puurakenteita ja osia kiinteistöstä. Esimerkiksi hoivalaitoksissa tehdään paljon näin.

Sitten MAL-sopimuksesta tuli kysymys. Tällä hetkellä todella uusille MAL-alueille ovat neuvottelut kesken. Nämä tehtiin kahdessa erässä, koska vanhojen MAL-alueiden sopimukset päättyivät ja niistä suoraan jatkettiin, ja uusista alueista on sen jälkeen päästy neuvottelemaan.

Tässä on paljon puhuttu myös ilmastopolitiikasta ja siitä, miten se vaikuttaa työllisyyteen. Niin kuin moni edustaja on todennut, investoinnit menevät tällä hetkellä nimenomaan vähähiilisille toimijoille, sinne syntyvät työpaikat. Ja esimerkiksi eilen juuri itse keskustelin Climate Leadership Coalitionin kanssa, joka on yli 70 suomalaisen yrityksen joukkio, joka nimenomaan ajaa kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. Siellä on mukana isoja toimijoita, kuten vaikka Kone, Neste ja Huhtamäki, ja he korostavat sitä, että jos me emme tee ilmastotekoja, niin se tulee näille yrityksille kalliiksi. Ja siksi esimerkiksi teollisuuden vähähiilietikartat ovat nyt semmoinen keino, että nyt kun me mietimme elvytyspaketteja, niin sinne niitä puhtaita ratkaisuja halutaan yhdessä löytää.

No, sitten vielä nostan tämän asunnottomuuden, joka myös tuli esiin. Meillä tehdään paljon asunnottomuustyötä. Suomi on harvoja Euroopan maita, joissa on onnistuttu vähentämään asunnottomuutta, mutta se ei tietenkään tarkoita sitä, [Puhemies koputtaa] ettei työtä pitäisi koko ajan tehdä, koska niin kuin täällä edustaja Järvinen aloituspuheenvuorossaan totesi, meillä on myös riski, että uusia ihmisiä tulee asunnottomiksi, ja siksi [Puhemies koputtaa] asuntoneuvonta on [Puhemies: Aika!] erityisen tärkeää, ja siihen on lain-säädäntöäkin tulossa.

18.48 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama kommentti. On hienoa, että kansallispuistoihin ja luontopalveluihin panostetaan, virkistyskäyttöön ja matkailuun. Luontomatkailu on kasvanut kovasti. Kun katsoi investointilistaa, tietysti olisi toivonut, että siellä olisi sitten laajemminkin näitä hankkeita ollut, mutta hyvin on menty tällä hallituskaudella eteenpäin.

Puurakentamisen osalta Joensuuhan on mallikaupunki, ja meillä on Suomen korkein puurakennus, opiskelijatalo, 14-kerroksinen, ja Areenaa ja Metlaa ja muuta. Mutta raken-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

tajilta on kovastikin terveisiä koko puurakentamisen ajan tullut normituksen tarkastelusta. Siellä olisi monella tapaa paikka päivittämiselle, jolla pystyttäisiin edistämään sitten myös puurakentamista.

No, sitten tämä turvekeskustelu: Kyllähän se totta on, että tämä lähti vähän lapasesta. Ei tässä varmaan kukaan uskonut, että Energiateollisuus ajaa sitä tällaisella vauhdilla alas. Nyt on tärkeintä minusta huolehtia se, [Puhemies koputtaa] että kasvaturvealustat ja aktiivihiilituotanto ja huoltovarmuus turpeen osalta pystytään jatkossa turvaamaan.

18.49 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä turvekeskustelu tulee varmasti jatkumaan, joten en puhu siitä, vaan puhun valkoposkihanhasta. Kevätkarkotuksen osalta häirintäkeinoista on rajattu pois voimakkaat äänikarkotteet ja ampuminen. Jäljille jäävien keinojen vaikutus hanhien käyttäytymiseen on olematon ja lyhytkestoinen. Lisäksi monille tiloille on tullut yllätyksenä karkotustoimien rajoittaminen ja kieltäminen luonnonsuojelualueiden ja maali alueiden läheisyydessä. Eli voidaan todeta, että päätökset menivät hanhien etu ja luonnonsuojelulaki edellä ja maatilojen ahdinko jätettiin toisarvoiseksi.

Oletteko maatilojen toiminnan, talouden, rehuomavaraisuuden sekä eläinten hyvinvoinnin ja terveyden turvaamiseksi valmiit sallimaan valkoposkihanhan kevätmuuton yhteydessä myös ampumisen, jonka vaikutus hanhien käyttäytymiseen on tehokas ja pitkävaikutteinen?

18.50 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä olen iloinen retkeilyinfran kunnostamisesta. Nuotiopaikka tai autiotupa lämmittää. Pelkistä pitkospuista ei siis ole kysymys. Tässä on niin monta retkeilyn ystävää, edustajaa täällä tuntunut puhuvan, että tuli mieleen pohtia, vieläkö toimii emeritusedustaja Salolaisen aikaisemmin aktiivisesti vetämä luontoryhmä. Sille varmaan olisi kysyntää. Iloinen olen myös partioilaisten Evon leirialueen rakenteisiin saamasta lisärahoituksesta.

Luonnon monimuotoisuuden tila on ollut pitkään Suomessa hälyttävä. Esimerkiksi Suomen ympäristökeskuksen tutkijoiden viesti on ollut painava ja selkeä. Meillä on kuitenkin mahdollisuus pysäyttää biodiversiteetin kato. Yksi suurimmista ongelmakohtista on tähän näkökulmaan liittyen maankäyttö. Metsien hakkuut, soiden ojitukset ja vesistöihin kohdistuvat kuormitukset vaarantavat kaikki monimuotoisuutta.

On hienoa, että ministeri Mikkosen [Puhemies koputtaa] johdolla näihin on pystytty puuttumaan. [Puhemies: Aika!] Kysynkin: kuinka voisimme entisestään lisätä soiden entsointia?

18.51 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että Metsähallitus on saanut lisämäärärahoja, ja varsinkin, kun takana on tämä koronavuosi ja käyttäjämäärät ovat nousseet huimasti, on hyvä, että muun muassa Ouluun tuli Sanginjoen luonnonsuojelualueen retkeilyrakenteisiin 200 000 euroa ja tuli Itärajan retkeilyreittiä tuonne Hossaan, myöskin tuli Ylä-Kainuun autiotuville ja moneen muuhun. Ja Edustaja Hopsun tavoin iloitsen Evon nuorisoleirialueen kunnostamiseen osoitetusta määrärahasta, 100 000 eurosta. Suomalaiset ovat liikkuneet tänä vuonna paljon luonnossa. Se varmasti tulee myöskin jatkumaan, ja siinä tulee myös tarpeellista liikuntaa ja yhdessäoloa.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

Arvoisa puhemies! Mitä kuuluu pitkän aikavälin asuntopolitiikan kehittämistyölle, jota puheenjohtajana ministeri Mikkonen hyvin on hoitanut? Mitä kuuluu tälle selonteolle — ja entä jätelaille, josta itse asiassa viimekin vuonna tässä budjetin palautekeskustelussa kysyin? — Kiitos.

18.52 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä kautta on takana toista vuotta, keväällä ollaan puolessavälissä. Hallituksen kunnianhimoinen hiili-neutraaliustavoite on tullut meille jo tutuksi, mutta edelleen on odotettu niitä vaikuttavia toimia, päätöksiä, joilla tätä tavoitetta kohti edetään. Monia vaikuttavia, asiantuntijoiden suosittamia toimia on jatkuvasti siirretty vain eteenpäin. Nyt jos ministerillä olisi uutta kerrottavaa esimerkiksi tästä Vaken pääomituksesta: Millä tavalla on tarkoitus käyttää näitä satoja miljoonia euroja tämän ilmastorahoituksen kautta? Minkälaisin kriteerein rahoitusta on tarkoitus edistää? Jos saisimme tähän ilmastorahoituksen käyttöön selkeyttä, niin se varmasti ainakin pieneltä osin kertoisi niistä [Puhemies koputtaa] toimista, joita hallitus on ilmastopuolella edistämässä.

18.54 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että myös vaikeampina aikoina satsaamme luonnonsuojeluun. On tärkeää myös, että niin ympäristöministeriössä kuin valiokunnassakin on tunnistettu kuntien rooli niin ilmastotyössä kuin luontotyössäkin. Kunnat ovat osoittaneet laajasti halunsa toimia, ja sitä meidän kannattaa tukea. Esimerkiksi metsiensuojeluohjelma Metsossa ja Helmi-elinympäristöohjelmassa on tärkeää, että myös tulevaisuudessa kunnilla on mahdollisuus saada rahoitusta omille toimilleen.

Kiitan ministeriä myös siitä, että meillä on valmisteilla esitykset kahdeksi uudeksi kansallispuistoksi, Sallatunturiin ja Evoon. Pidän todella tärkeänä, että saamme myös laajennettua kansallispuistoverkostoa sen lisäksi, että kunnostamme nykyisiä.

Ja luonnon monimuotoisuuteen liittyen nostan vielä esiin sen, että suojelualueiden määrän lisäksi erityisen tärkeää on huolehtia näiden alueiden kytkeytyneisyydestä, jotta lajit pystyvät liikkumaan ja sillä tavalla [Puhemies: Kiitoksia!] monimuotoisuus säilyy.

18.55 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä taisi edustaja Eskelinen sanoa, että turvekeskustelu on lähtenyt lapasista tai ylikorostunut, ja siinä määrin voin siihen yhtyä, että tästä on tullut ylipolitisoitunut. Verotuksella voidaan vaikuttaa siihen nopeuteen, mutta tässä on paljon luonnollisemmasta trendistä kysymys kuin mitä esitetään. Jos katsoo 10—15 vuoden tähtäimellä, avain on lämpöpumpputekniikan kehitys, sen hyötysuhde, sen kilpailukyky, ja se on myös se avain, jolla täällä esiin tuotua ainespuun polttamisen välttämistä voidaan tehdä. Ja tässä mielessä kovasti toivoisin, että suurten lämpöpumppujen sähköveroluokka kakkoseen, siis alempaan sähköveroluokkaan, siirtäminen etenisi mahdollisimman nopeasti, koska se tapahtuu.

On tärkeää tietysti pitää huolta siitä, että kun turvetuotantoalueella määrät vähenevät, niin uusia elinkeinoja syntyy. Hiilisepparit Oy haluaisi prosentin Suomen hiilipäästöistä sitoa niin, että kompensatiomaksuilla voitaisiin metsittää [Puhemies koputtaa] turvetuotannosta vapautuvia alueita. Voisiko tämän standardin luoda ympäristöministeriössä, että Hiilisepparit-tyyppinen toiminta saisi kompensatian [Puhemies: Kiitoksia!] määritelmään?

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

18.56 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä turvekeskustelussa on tosiasiat unohdettu ajat sitten. Nythän meillä on tilanne, jossa ajetaan Keski-Euroopasta tänne haketta ja sitä myötä tuodaan valtava määrä sienitauteja ja hyönteistuholaisia Suomeen, ja kukaan ei välitä näistä. Ei ole yksikään ministeri tai asiantuntija edes korvaansa lotkauttanut. Metsänomistaja joutuu joka ainoan pöllipinon raivaamaan tienvarresta pois ennen heinäkuun alkua, ja kuitenkin miljoonia kuutioita, laivalasteittain, suunnitellaan näitä tuholaisia ajettavan länsirannikolle. Venäläinen hake on valloittanut koko Suomenniemen. Kotimaiset energiapuun toimittajat ovat kohta konkurssissa. Turve loppuu — se loppuu voimalaitoksista, se loppuu kasvualustana, se loppuu maataloudesta ja monesta muusta. Ja me täällä viisastelemme siitä, mikä on ilmastopolitiikkaa. Turmiollisinta ilmastopolitiikkaa, arvoisa puhemies, on se, että rahtaamme tänne Suomeen ulkomaista energiaa ja heitämme samalla huoltovarmuuden romukoppaan. Tämä on vastuuton politiikkaa. Jos tällaista jatketaan, niin tämä kansakunta on [Puhemies koputtaa] kohta kerjuulla ja velan varassa elävä kansakunta, joka [Puhemies: Kiitoksia!] kurjistuu. 10 miljardin leikkauslistat odottavat. [Mikko Lundén: Järjen ääni! — Perussuomalaisen ryhmästä: Perussuomalainen ääni!]

18.57 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kivelälle erittäin hyvästä puheenvuorosta tuossa aikaisemmin, ja oli mielestäni oikein perusteltu nosto tämä ainespuun verotus. Ihmettelen sitä äänekästä reaktiota toiselta puolelta salla, koska kyllähän verotuksen lähtökohtainen ajatus on, tai parhaimmillaanhan se nimenomaan perustuu näihin ulkoistushaittoihin, jotka, jos ajatellaan puunpolttoa, ovat merkittävät. Puunpolton verokohtelu ei vastaa sitä sen aiheuttamaa ympäristöhaittaa, eli tässä on ihan selvästi korjaamisen paikka.

Tämä lämpöpumppuasias on sinänsä toiseen suuntaan sitten taas hyvin hyvä huomio, ja toki on selvää, että kun tämä siirtymä on niin nopea, niin tarvitaan erilaisia julkisia instrumentteja myös niihin polttoon perustumattomiin teknologioihin.

Olisin vielä kysynyt tästä soiden ennallistamisesta. Sille on biodiversiteetin näkökulmasta tosiaan merkittävä tarve, ja se ikään kuin vastaisi kaiketi sitä osaamista ja infraa, mitä meillä on turpeeseen liittyen. [Puhemies koputtaa] Kuinka pitkälle tätä pohdintaa on jo tehty?

18.58 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että edustaja Hoskonen voisi tulla tutustumaan vaikka Vantaan Energiaan, jossa aiotaan luopua biovoimalaitoksessa turpeenpoltosta ensi vuonna, ja sillä itse asiassa ei ole mitään tekemistä nyt sen kanssa, miten hallitus turpeen verotusta kohtelee, vaan tämä päätös on tehty jo aiemmin. Tekniikkaa turpeen korvaamiseksi tukipolttoaineena on kehitetty, ja nyt se on löytenyt, ja turpeenpoltosta voidaan luopua. Tämä biopolttoainelaitoskin on siirtymäkauden ratkaisu, kunnes päästään jossain vaiheessa täysin fossiilittomaan energiantuotantoon kaikilta osin.

Arvoisa puhemies! Haluan myös kiittää siitä, että kansallispuistoja nyt korjataan ja korjausvelkaa kurotaan umpeen. Luonto parantaa vastustuskykyä, ja on hienoa, että luontoliikunta on merkittävästi kasvanut. Siitä on nyt ihan uusia tutkimustuloksia myös lasten keskuudesta, että lisäämällä luontoa päiväkodin pihoille vastustuskyky paranee. Toivoisinkin jatkossa, että niin liikunnan lisäämisen osalta [Puhemies koputtaa] kuin vastustuskyvyn

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

osalta tehtäisiin enemmän poikkihallinnollista työtä, koska luontoliikunnan lisäämisellä on monia hyviä vaikutuksia.

19.00 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näin korona-aikana suomalaiset ovat todellakin löytäneet suomalaisen luonnon ja viihtyneet siellä, ja nämä retkikohteet myöskin ovat tulleet erittäin monelle tutuiksi. Siksi omasta mielestäni on erittäin hyvä, että nyt kurotaan umpeen Metsähallituksen reittien ja kansallispuistojen korjausvelkaa, kuten täällä on useassa puheenvuorossa tullut esille.

Kun kuuntelin perussuomalaisten puheenvuoroja, niin onko todellakin niin, että perussuomalaiset leikkaisivat näistä kohteista määrärahoja ja laskisivat rapistumaan nämä tärkeät ihmisten ulkoilu- ja liikkumispaidat? En oikeastaan itse ymmärrä sitä lähtökohtaa. [Petri Huru: Ei pidä paikkaansa, väärin sisäistetty!] — Kuitenkin ilmeisesti olisitte leikkaamassa näitä määrärahoja.

Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, kun puhuin siitä puurakentamisesta, niin itse toivon, että kun näitä korjaus- ja käynnistysavustuksia korotetaan nyt MAL-alueilla, niin olisivat myöskin koko Suomessa samansuuruiset [Puhemies koputtaa] ne puurakentamisen käynnistysavustukset. Koko Suomi on kuitenkin samanlaista aluetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä edustaja Taimelelle vastauspuheenvuoron. Sen jälkeen ministeri, 3 minuuttia.

19.01 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Paitsi nämä tärkeät ympäristöasiat niin myös asuntopolitiikka kuuluu vahvasti ympäristöministeri Mikkosen hallinnonalan alle, ja täytyy sanoa muutama esimerkki siitä. Elikkä valtio satsaa rakennusalan suhdannetilanteen vahvistamisen puolesta, ja rakennusalan työllisyyttä tukee myös Senaatti-konsernin liikelaitosten investointivaltuuden korotus 480 miljoonaan euroon, josta tässä debattikeskustelussa ei olla paljon keskustelua käyty. On myös todella tyytyväisyydellä todettava, että korkotukivaltuus on nyt nostettu sille riittävälle tasolle, että hallitusohjelman tavoite voi sen puolesta toteutua. Edulliset ja kohtuuhintaiset asunnot ovat toivottavasti koko tämän salin tavoitetila, ja se on myös hallituksen tahtotilassa vahvasti, ja täytyy sanoa näin, että koko vaalikauden ajan se vaatii myös voimakkaasti työtä.

Uutta vihreää kasvua haetaan tämän uudistuvan teollisuuden strategiaohjelman kautta, joka valmistuu kehysriiheen 2021 mennessä, ja nyt toivonkin tässä kysymyspatteristossa vielä, että jos ja kun ministeri Mikkonen voi avata sitä seuraavassa vastauspuheenvuorossaan, niin tämä sali siitä kuulisi.

19.02 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Jatkan nyt näistä teemoista, jotka äsken jäivät käsittelemättä.

Olen todella iloinen, että täällä nostettiin paljon vesiensuojelua ja myös Itämeren ja Saaristomeren tilaa, ja kiitos siitä erityisesti kokoomuksen edustajille, jotka tästä paljon puhuivat. On aivan totta, että meidän Saaristomeren on ainoa hotspot-alue Suomessa, elikkä tämä möinen Itämeren erityisen rehevöitynyt alue, ja työtä sen eteen tehdään. Me olemme yhdessä myös MMM:n ja TEM:n kanssa tarttuneet tähän, koska tämä on tietysti aihe, mikä yhdistää kaikkia näitä kolmea ministeriötä, ja se, että me saamme sen lannan hyötykäyttöön, me saamme siitä ravinteet uudelleen käyttöön ja me saamme tuotettua siitä bio-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

kaasua ja sitä kautta vähennettyä ravinnevalumia, on kyllä todella monivoittajatilanne, ja siihen pyrimme.

Sitten täällä puhuttiin paljon turpeesta. On äärimmäisen tärkeää, että me varmistamme, että siirtymä pois turpeesta tehdään reilusti. Niin kuin täällä monet edustajat nostivat esille, turpeen energiakäytön vähenemisen on tapahtunut jo ennen tätä veronkorotusta, joka on tulossa vasta ensi vuonna, koska tiedetään, että fossiilisista pitää päästä eroon. Nämä polttoon perustumattomat ratkaisut ovat tietysti niitä, joita ennen kaikkea tarvitaan, mutta varmasti myös osassa Suomea, varsinkin pienillä paikkakunnilla, jos ei ole esimerkiksi hukkalämpöä tai muuta saatavilla, sitä puutakin poltetaan, ja on tärkeää, että huolehditaan siitä, että sinne ei joudu ainespuuta.

Edustaja Mykkänen kysyi lämpöpumppujen verotuksesta. Tarkoitus on jo ensi vuoden aikana saada ne siihen alempaan sähköveroluokkaan, mutta tämä vaatii vielä varmistusta EU:lta, ja tämä on käynnissä.

Kansallispuistot nousivat monessa puheenvuorossa — ei ihme, koska ne ovat suomalaisten rakastamia paikkoja ja ennen kaikkea tämä korona-aika on vielä nostanut sen näkyväksi. Rakenteita korjataan, pitkosuita tehdään, sorastetaan, tehdään erilaista, mikä minnekin on tarpeen tehdä, eikä vain kansallispuistoihin vaan muillekin alueille. Olemme suunnanneet myös kunnille rahoitusta siihen, että kunnat voivat esimerkiksi korjata näitä omia virkistys- ja retkeilyalueitaan. Käynnistettiin myös selvityksen kansallispuistojen turvallisuudesta nimenomaan näitten rakenteiden suhteen mutta myös liikenteen suhteen, kun siellä on ollut todella ruuhkaista ja tämä valitettava metsästysjonnettomuuskin tapahtui UKK-puistossa. Haluamme varmistaa, että kansallispuistoissa on turvallista kaikkien liikua.

Kiertotaloutta nostettiin täällä paljon esille. Siitä on paraikaa valmistumassa kiertotalouden strateginen ohjelma. Siinä ovat yhteistyössä ympäristöministeriö, kolme M:ää ja TEM, ja siinä nimenomaan halutaan varmistaa, että me pääsemme tästä lineaarisesta talousajattelusta kiertotalouteen. [Puhemies koputtaa] Edustaja Hoskonen nosti end of waste -asetuksen, ja siinä halutaan varmistaa, että me saamme todellakin materiaalin uudelleen kierto. Mutta tietysti samalla pitää huolehtia siitä, että se on turvallista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten siirrytään puhujalistaan.

19.06 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Ympäristöministeriön hallinnonalan vuoden 21 talousarvioesityksen tekstiosat olisivat uuskielen tutkijoille mielenkiintoista aineistoa. Uuskieltä käyttävässä valtiossa sellaisia tutkijoita ei tietenkään ole.

Ympäristöministeriön uuskielisten tavoitteiden ja politiikkatoimien todellisten vaikutusten välillä on valtava älyllisen epärehellisuuden juopa. Päättäjille ja kansalaisille myydään ajatusta, että vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteella ja lämpenemisen 1,5 asteen rajoitustavoitteella luotaisiin kestävä, vihreäkin kutsuttua kasvua. Mutta niinhän se uusi kieli toimii: talouden ja hyvinvoinnin romahtaminen on kestävä, kulutuksen dramaattinen leikkaaminen kasvua. 1,5 asteen tavoite edellyttää Suomessa kansalaisten hiilijalanjäljen pienentämistä kymmenesosaan nykyisestä. Vaikka globaaleissa tuotanto- ja hankintaketjuissa tehtäisiin mitään, tavoite edellyttäisi myös valtavaa kulutuksen määrällistä pienentämistä — todella valtavaa.

Kehittyneet taloudet perustuvat työnjaon ja erikoistumisen mahdollistamaan tuottavuuteen ja sen jakamiseen. Ilman kulutusta ne eivät kykene ylläpitämään lähimainkaan nykyi-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

sen tasoisia väestömääriä puhumattakaan kehittyvien talouksien auttamisesta. Ilman kulu-
tusta me säätäisimme täällä lakeja vain, kun lanttupelloiltamme joutaisimme. Suomalaisil-
la tavallisilla kansalaisilla ei ole mitään aavistusta vielä siitä, millaista elintason muutosta
tämä 1,5 asteen tavoittelu heiltä edellyttäisi.

Vihervasemmistolaisen ideologian toteutussuunnitelmaan sisältyykin ajatus, ettei ta-
voitetta ole mahdollista eikä tarkoituksaan saavuttaa kansalaisten vapaaehtoisten valinto-
jen kautta. Jalojen päämäärien varjolla yhteiskuntaa johdetaan totalitääriseen järjestel-
mään, koska vihervasemmistolaisessa ideologiassa kansa ei tiedä omaa parastaan. Tällai-
set dystopiat romahtavat aina omaan mahdottomuuteensa, mutta erittäin karmean kärsi-
myksen jälkeen. Mutta tämä onkin tämän uuskielen tavoite: että kansa ei ymmärtäisi, mitä
tällä tavoitellaan, mihin tässä ollaan menossa.

Arvoisa puhemies! Todelliset ja kiireelliset suojelutarpeemme liittyvät luonnon moni-
muotoisuuden säilyttämiseen, ympäristön saastumisen mekaaniseen, kemialliseen ja bio-
logiseen estämiseen sekä sen viljelykelpoisen maan säilyttämiseen ja viljelykunnan paran-
tamiseen. Näissä tavoitteissa epäonnistuminen tappaa meidät paljon nopeammin ja var-
memmin kuin ilmastonmuutos. Toisaalta nykyteknologialla nämä tavoitteet on täysin
mahdollista saavuttaa tuhoamatta demokraattista yhteiskuntaa ja romahduttamatta kansa-
laisten elintasoa ja hyvinvointia.

Juuri siksi vihervasemmistolaiselle agendalle onkin kriittisen tärkeää asettaa tavoitteet,
joita ei edes voida saavuttaa, ja siksi viholliseksi on valittu se hiilidioksidi. Vain sen avulla
voidaan ylläpitää ikuisesti pahenevaa hälytystilaa ja perustella kaventuvia kansalaisoi-
keuksia ja -vapauksia sekä jatkuvasti kiristyvää sääntelyä. Punavihreän politiikan hinta
nuorillemme on kauhea. Väistämättömän ilmastotuhon maalailu luo pelkästään sitä voi-
mattomuutta, toivottomuutta ja ahdistusta, koska yksilö ei kykene millään valinnoillaan
pienentämään hiilijalanjälkeään kymmenesosaan vaaditussa aikataulussa. Sen ymmärtää
jokainen, ellei tietoisesti, niin ainakin alitajuisesti.

Suomen tämän hetken suurimpia arvoituksia on, miksi keskusta ja maalaiskokoomuslai-
set ovat altistuneet vihervasemmistolaisen agendan aisankannattajiksi. Ainoa, mitä kes-
kusta ja kokoomus näin voivat saavuttaa, on Suomen ja siinä sivussa oman olemassaolon-
sa tuho. YK:n pääsihteeri vaatii kaikkia maita julistamaan ilmastohätätilan. Sen sijaan Suo-
men tulee julistaa talouden ja moraalikadon hätätila.

19.11 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Nyt eletään niitä ratkaisevia hetkiä, jotka mää-
rittävät sen, voivatko tulevaisuudessa myös jälkipolvet hengittää puhdasta ilmaa ja nauttia
planeettamme moninaisesta luonnosta. Emme siis päästä ainoastaan lähivuosia koskevista
asioista, vaan päätämme jostain paljon suuremmasta. Päätämme tulevien sukupolvien oi-
keudesta puhtaaseen luontoon, terveeseen ilmaan ja hyvinvointiin. SDP on vahvasti sitou-
tunut ilmastonmuutoksen pysäyttämiseen.

Arvoisa puhemies! Ensi vuoden talousarviossa luonnonsuojelu on saanut vahvan panos-
tuksen. Rahoituksen taso on tulevana vuonna jopa 100 miljoonaa euroa korkeampi kuin
hallituskauden alussa. Rahoituksella toimeenpannaan tärkeitä luonnonsuojeluohjelmia,
joilla suojellaan esimerkiksi metsiämme ja soidemme moninaisuutta. Muovitiekartan to-
teuttaminen jatkuu, ja jätealan ja tuotetietojen seurantarjestelmän kehittämiseksi vara-
taan 1,25 miljoonan euron määräraha. Lisäksi talousarvio pitää sisällään useita muita erin-
omaisia hankkeita, joilla edistetään esimerkiksi ilmastoystävällistä puurakentamista, vauh-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

ditetaan asuntorakentamista kasvuseuduilla ja edistetään asuinrakennusten ekologisuutta energia-avustuksella. Myös kuntien ja alueiden ilmastotyötä vauhditetaan.

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimilla tuetaan myös konkreettisesti työllisyyttä. Suomalaisilla on pitkältä ajalta osaamista ja kokemusta ympäristöarvojen huomioimisesta teollisuudessa. Tätä meidän on arvostettava. Tämä on meidän ehdoton vahvuutemme, jota täytyy hyödyntää nyt kaikin tavoin, kun pääomat etsivät niitä hiilivapaita vaihtoehtoja. Globaalit markkinat ovat valtavat, ja ne ovat auki myös suomalaisille.

Erityisen ilolla tervehdin sitä, että teollisuuden sähkövero alennetaan EU:n minimitasolle, teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmä poistetaan neljän vuoden siirtymäajalla ja energiatuen avulla tuetaan teollisuuden siirtymistä päästöttömiin teknologioihin. Tarvitsemme Suomeen kestävää vihreää teollisuutta, joka turvaa työpaikat ja huoltovarmuuden. Tulevaisuus on suomalaisella ympäristöystävällisellä ja puhtaaseen teknologiaan suuntaavalla teollisuudella kokonaisuudessaan varsin valoisa, vaikka toiset ehkä muuta väittävät. — Kiitos.

19.14 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Jatkan hieman vesistöjen suojelusta ja vesistöjen tilasta.

On hieno kuulla, että ympäristöministeriössä tehdään yhteistyötä muiden ministeriöiden, maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, jotta vesien suojelua voitaisiin entisestään tehostaa ja erityisesti lannan ravinteiden ja maatalouden ravinteiden valumista vesistöihin vähentää. Kuten ministeri totesi, Saaristomeri on Suomen ainoa hotspot-alue, eli alue, jolla ravinnevalumiin arvot ovat erittäin korkeita, edelleenkin, vaikka paljon toimia on tehty, ja varmasti maataloustuottajatkin tekevät parhaansa. Silti päästöjä ei ole saatu merkittäväällä tavalla vähennettyä, ja tätä työtä pitää kunnianhimoisesti jatkaa.

On myös erittäin hyvä, että valtiovarainvaliokunta lisäsi rahoituksen Pidä Saaristo Siis-
tinä -alukselle. Nämä ovat oikeastaan sellaista rahoitusta, jota eduskunnan onkin ihan luontevaa lisätä omista lisäämistään määrärahoista, kertaluonteisia kun ovat, ja tämä alus tulee todelliseen tarpeeseen.

Arvoisa puhemies! Nyt jatketaan myös sitä Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien eli meidän kansallispuistojemme korjausvelan kuromista umpeen. Se on erittäin hyvä asia. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä todetaan, että luonnonsuojelualueiden kävijämäärät ovat nousseet viime vuosina nopeasti, ja koronakriisin vaikutus on entisestään lisännyt niiden käyttöä. Kuitenkin täällä kaupunkiseuduilla kansallispuistot eivät monesti sijaitse ehkä nyt aivan kaupunkien keskustassa mutta ihan siinä tuntumassa, ja ne ovat kaupunkilaisille ikään kuin omien virkistys- ja ulkoilualueiden jatkeita, ja kävijämäärien nousu on ollut ihan huimaavaa nyt tässä koronakriisinkin myötä.

Asun itse aivan Sipoonkorven kansallispuiston naapurissa, ja olen nähnyt sen omin silmin, kuinka kävijämäärät nousevat. Siellä Metsähallitus on panostanut reititykseen ja opasteisiin, mutta se ei siltikään ole vielä riittänyt siihen kävijämäärän kasvuun vastaamiseen, ja siksi toivonkin, että ympäristöministeriössä voitaisiin vielä pohtia, olisiko näille etelän erittäin suosituille kansallispuistoille kohdennettavissa lisämäärärahoja reitityksien parantamiseen ja mahdollisesti myös siihen jatkuvaan parkkipaikkaongelmaan, sillä kansallispuistoihin ei pääse julkisilla kulkuneuvoilla, ja autoille on oltava joku muukin paikka kuin maantien varsi, jonne ne jättää. Toivon, että ministeri voisi ottaa tämän mukaansa tästä puheenvuorostani.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

Arvoisa puhemies! Sinällään pidän ihan hyvänä ajatusta siitä, että meille perustetaan uusiakin kansallispuistoja, mutta toisaalta vielä tärkeämpänä koen, että kun uusia kansallispuistoja on perustettu, niille saman tien pystytettäisiin osoittamaan se riittävä määräraha reitistöjen kuntoon laittamiseen. Juuri Sipoonkorpi on esimerkiksi hyvä esimerkki siitä — tai oikeastaan huono esimerkki — että alkuvaiheessa määrärahat eivät olleet riittäviä ja luonnon kuluminen oli kohtuullisen suurta, koska kävijämäärät heti kansallispuiston perustamisen jälkeen kasvavat todella vauhdikkaasti. Me Vantaan kaupungissa olemme parantaneet reitistöjä ja opasteita ja rakensimme myös sillan, joka johtaa Kuusijärven suositulta ulkoilualueelta kansallispuistoon, ja tämä on entisestään lisännyt kansallispuiston käyttöä.

Arvoisa puhemies! Tässä tämän vuoden puolella julkaistiin tutkimus siitä, että luonto ja kunnan ja ruohon lisääminen päiväkotien pihalle parantaa jopa kuukaudessa merkittävästi lasten vastustuskykyä. Toivoisinkin, että ympäristöministeriö voisi yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa edistää sitä, että päiväkotien pihoille voitaisiin luoda vaikka oma ohjelmansa, jossa luonnon lisäämistä päiväkotien pihoille — sellaisiin, joissa sitä ei luonnostaan ole — voitaisiin edistää. Uskon, että se olisi sellainen panostus, joka voisi ajan kanssa aika nopeastikin maksaa itsensä takaisin paitsi vähentyneinä sairauspäivinä, niin myös sitten ihan sillä, että luonto on kaikille meille hyväksi ja myös mielenterveysvaikutukset monesti ihan aikuisillakin ovat merkittävät, kun luonnossa pääsee liikkumaan.

Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä sitä, että hallitus panostaa nyt myös luonnonsuojeluun ja luonnon monimuotoisuuden parantamiseen. Tehtävää jää meille vielä jatkossakin. — Kiitos.

19.19 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies! Paljon on siis hyvää myöskin ympäristöministeriön ensi vuoden budjetissa, mutta ennen kuin menen siihen kaikkeen hyvään, niin totean vielä saman, minkä tuossa debatissakin, että jotta Suomi voisi saavuttaa hiilineutraalius 2035 -tavoitteet, niin meidän täytyisi tehdä tarkempia linjauksia ja myöskin nähdä sekä verotuspäätökset että ympäristöpäätökset kaiken kaikkiaan, muun muassa liikenteen ratkaisut. Ajatellaan, että liikenteestä on ollut tänä syksynä aika paljon puhetta, mutta en edelleenkään tiedä, mikä on se hallituksen yhteisymmärrys muun muassa liikenteen päästöjen vähentämisessä. Lattiahintamallista ja päästökaupan kompensaatiotuesta ja sen kohtalosta ei ole tarkempaa sopua, ja monia muitakin päätöksiä työnnettiin taas eteenpäin. Me kaikki tiedämme sen, että ympäristö- ja ilmastoasiat ovat sellaisia, että niitä ei enää tämän vuosikymmenen alussa pitäisi pystyä siirtämään ja odottamaan.

Itse lähdin mukaan politiikkaan parikymmentä vuotta sitten ja silloin ajattelin, että ympäristö ei ole lahja menneiltä sukupolvilta, vaan se on lainaa tulevilta, ja erityisesti se mitataan nyt tällä 20-luvulla, josta kuitenkin yksi vuosi on jo takana ja lähes kaksi vuotta tämän hallituksen aikaa.

Arvoisa puhemies! Hyvää ovat tosiaan nämä Metsähallitukselle lisätyt määrärahat. Myöskin valtiovarainvaliokunnan mietinnön jälkeen vielä sinne tuli lisäyksiä. Edustaja Multala sanoi tästä, että lasten on hyvä päästä liikkumaan luonnossa ja päästä myöskin tonkimaan siellä. Tuli itselleni mieleen, kun esikoinen on nyt 10-vuotias, että kun hän oli semmoinen alle yksivuotias ja meidän kerrostalomme pihassa usein sitten annoin hänen siellä mullan ja erilaisten kasvien äärellä kulkea, niin pihavaari, joka asui siinä taloyhtiössä, sanoi, että ”jahas, siellä se tonkii sitä Ö-vitamiinia itseensä”, eli kaikkien A-, B-, C- ja muiden vitamiinien lisäksi meistä jokainen tarvitsee sen oman vastustuskyvyn elikkä niin sa-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

notun Ö-vitamiinin, ja siinä erilaiset multakasat ja monet muut luonnon paikat ovat hyviä lapsille.

No sitten, arvoisa puhemies, hallitus on lisäämässä tällä hallituskaudella kaksi kansallispuistoa. Kansallispuistot ovat suosittuja retkeilypaikkoja ja myöskin niihin rinnastettavat geoparkit, joista pitkään, jo kymmenen vuotta, on ollut Rokuan geopark. Toivoisin, että sinne löytyisi myöskin määrärahoja ja kaksi geoparkia saisivat samanlaisen kohtelun kuin meidän kansallispuistomme, elikkä ympäristöministeriö osoittaisi sinne resurssien lisäksi myöskin osaamista ja sitoutumista. Viime kaudella perustettiin yksi kansallispuisto Hossaan, ja silloin aloitettiin rakentava ja hyvä, avoin valmistelu sen prosessin osalta. Paikalliset toimijat, yrittäjät ja metsästäjätkin olivat alusta asti mukana tässä prosessissa. Toivoisin, että sitä työtä nyt hallitus jatkaisi myöskin ensi vuoden osalta, kun näitä kahta kansallispuistoa ollaan esittämässä. Ja kun ministeri Mikkonen on ansiokkaasti täällä tätä keskustelua kuuntelemassa, niin vetoan tosiaan, että tässä rakentavasti mentäisiin.

Viime kaudella ympäristövaliokunta jopa tutustui näihin kansallispuistojen vaihtoehtoihin ennen kuin silloinen ympäristöministeri Tiilikainen esitti sitten tätä Suomi 100 -kansallispuistoa Hossaan. Se oli tosiaan hyvä ja yhteistyöhengeltään ja luottamukseltaan todella tärkeä prosessi, koska valitettavasti näiden kansallispuistojen valmisteluun on vuosikymmenten kuluessa syntynyt sellainen tietynlainen epäluottamustilanne paikallisten toimijoiden kanssa. Otan esimerkin Pallas-Yllästunturin kansallispuiston metsästyskieltoalueesta, jossa järjestyssääntöjen mukaan paikallisilla asukkailla on oman kotikuntansa alueella oikeus metsästyksen metsästyslain mukaisesti, mutta metsästäminen ei ole sallittua Ylläksen ja Pallastunturin matkailukeskuksen läheisyydessä olevilla alueilla, mikä on ihan ymmärrettävää. Mutta alue on siis laaja, jossa se metsästys kielletään, 30 000 hehtaaria, ja tämä alue on lisätty tähän asetukseen sen jälkeen, [Puhemies koputtaa] kun eduskunta aikanaan reilut 15 vuotta sitten tätä asiaa käsitteli. Toivoisin, [Puhemies: Aika!] kun tiedän, että ympäristöministeriin ovat tästä paikalliset asukkaat olleet yhteydessä, että se myöskin tällä hallituskaudella, ensi vuoden aikana, otettaisiin käsittelyyn. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt keritään yksi puheenvuoro vielä, sitten ministerin puheenvuoro sen jälkeen.

19.25 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia hyvästä keskustelusta. Toivon näissä ympäristöasioissa, että pysyisimme suurin piirtein niissä oikeissa luvuissa, mitä ne luonnostaan oikeastaan ovat. Turpeen siirtymäasiassa on aivan kummallista se, että lasketaan tässä talossa asia niin, arvoisa puhemies, että turpeen poistuminen markkinoilta säästää päästöjä, mutta kukaan ei ole laskenut niitä valtavia päästöjä, mitä aiheutetaan, kun ympäri maailmaa tänne tavaraa rahdataan.

Arvoisa ministeri, te ette ole vastannut siihen, että kun ajetaan Keski-Euroopasta niitä viime kesänä hyönteisiin ja sienitauteihin kuolleiden miljoonien mottien hakkeita tänne, otetaan valtava hyönteistuhoriski. Meillä on voimassa laki, niin sanottu ötökkälaki, jonka mukaan metsänomistaja joutuu jokaisen pöllipinon tienvarresta hävittämään juhannuksen jälkeen, ja se vahditaan kyllä oikein viranomaisten voimin, mutta kukaan ei vahdi sitä, kun ajetaan laivalasteittain hyönteisiä ja sienitauteja Suomeen. Ilmasto on lämmennyt, kuten tiedämme, valtava riski otetaan, mutta kukaan ei tunnu sille korvaa lotkauttavan eikä sille, että kun ajetaan haketta ja erilaisista muista maista energiaa tänne, niin valtavat määrät päästöjä syntyy. Laskettiin vanhan merikapteenin kanssa, että kun pieni hakelaiva lähtee

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

tuolta Hollannin rannikolta tänne tulemaan, niin se kolmasosan, neljäsosan siitä hakkeen lämpöarvosta käyttää siihen kulkemiseen vastatuuleen kohti Pohjolaa. Eihän siinä ole minkäänäköistä järkeä. Työpaikat menevät pois, työttömyys kasvaa, yrittäjät konkurssiin ja Suomi köyhtyy. Tämä meno ei jatku pitkään.

Velkaa otetaan 20 miljardia vuodessa, ja olemme kohta kuin huutolaispoikia maailmanmarkkinoilla emmekä saa edes omaa energiaa kokoon. Tällä hetkellä meillä on tilanne, että kotimaiset energiantoimittajat ovat lopettamassa metsähakkeen korjuun, kun ei se kannata, kun pitää turvetta vihata. Ja samaan aikaan puhutaan siitä, että päästöjä vähennetään ja säästetään.

Milloin me lopetamme, arvoisa puhemies, tämän taivastelun? Tässä hommassa ei ole enää minkäänäköistä järkeä. En voi olla sitä hiljaa, kun tämä on totuudenvastaista tietoa. Meillä on valtavat määrät kaiken maailman paneeleja tässä maassa, mutta kukaan ei ole laskenut päästöjä, kun ajetaan Vorkutasta tänne kivihiiltä taikka tulee haketta Venäjältä niin, jotta yksikään suomalainen hakkeentoimittaja ei pysty venäläiselle hakkeelle kilpailemaan. Semmoista hakkeentoimittajaa ei ole. Kun tulee 14—15 eurolla hakekuutio Suomeen, se ei vastaa edes korjuukustannuksia, mikä metsästä tulee, kun tienvarteen puu ajetaan. Ja me täällä taivastelemme kaiken maailman puolittouksia ja sitten vielä väitämme, että turve saastuttaa. Kyllä totuudella pitää arvo olla. Minä en jaksa tätä sulattaa.

Kun teemme Suomessa niin sanottuja polttoon perustumattomia ratkaisuja, niin kukaan ei satu kyselemään sitä, milloin ne tulevat. Ei kaukolämmön tekoa eikä sähkön tekoa CHP-voimalla voi 20 vuodeksi lopettaa, koska ne isot ratkaisut tulevat vasta joskus pitkällä viiveellä. Ei 30 asteen pakkasessa voi odottaa innovatiivisia ratkaisuja, siinä saattaa pikkuhiljaa vilu tulla siellä mökin sisäpuolella. Pitäisikö meidän pikkuisen eduskunnassa keskittyä joskus tähänkin totuuden sanomiseen? Minua pikkuhiljaa rupeaa väsyttämään tämä jatkuva ilmastovouhkaaminen, mutta kukaan ei tunnu kiinnostuvan siitä, mitä päästöjä tulee, kun näitä tavaroita kuljetetaan pitkin maailmaa ja otetaan valtavaa riskiä.

Metsien hakkuu ei ole luonnon tuhoamista, se on metsien parasta suojelua. Kun te esitätte jatkuvasti lisää suojelualueita ympäristöministeriön pääluokassa, niin samaan aikaan te hyväksytte sen, että tulee valtava määrä päästöjä lisää ja hiilinielu pienenee. Kun metsä rauhoitetaan, niin siitä tulee pikkuhiljaa hiilinielu. Metsien hoito pitää ne hiilinielut kunnossa. Satavuotias kuusikko tuottaa hiilidioksidia hyvin paljon enemmän ilmaan kuin se itse sitä sitoo. Koivikolla se tauti alkaa jo 50 vuoden iässä, mieluummin 40 vuoden iässä. [Jukka Kopra: Jos hallitus tekisi parempia esityksiä!] — Minä olisin sitä niin mielelläni näkemässä. Teen nyt esityksen edustaja Kopralle, että niitä tulisi, mutta ei näköjään tule.

Ja sitten, arvoisa ministeri, tämä end of waste. Soitin äsken yrittäjälle, joka tekee tuhkasta sementtiä. Kun tuhkasta tehdään sementtiä, hiilidioksidipäästöt ilmaan ovat yksi kahdeskymmenesosa — elikkä kun tehdään tätä perinteistä kalkkia polttamalla sementtiä, niin sen päästö on noin 18—22-kertainen tuhkasta tehtävään sementtiin verrattuna, mutta aluehallintovirastosta end of waste -lupaa ei tule sitten millään. Tällä keinoin, kun me vielä viivyttelemme, niin joka ainoa yritys lähtee tästä maasta kävelemään. Sitten meillä on mukava täällä puhua ilmastopolitiikkaa ja päättää seuraavassa hallintobudjetissa, kuinka monta kymmentä miljardia me velkaa otamme. Eihän tällä menolla voi jatkaa.

Joku sanoi minulle, että tällaisista asioista ei saa puhua. Minulla on kansanedustajan valtakirja taskussa, ja minä aion sanoa asiat niin kuin ne ovat. Jos se ei jotakin miellytä, niin täällä voi käyttää puheenvuoroja, mutta toivon, että kun te puhutte, niin pysytte totuudessa

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

siitä, [Puhemies koputtaa] mikä on oikea päästö eikä mikään laskennallinen. Toivon sitä, arvoisat edustajat.

19.30 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos tästä hyvästä keskustelusta, ja todella itsekin kyllä toivon, että täällä pysyttäisiin totuudessa. Tässä tuli esille esimerkiksi se, että ilmastotyö jollain tavalla veisi meiltä työpaikat ja aiheuttaisi meille kovasti kurjuutta. Tämähän ei pidä paikkansa. Niin kuin monet ovat todenneet, me tiedämme nimenomaan, että tällä hetkellä uudet työpaikat syntyvät vihreän kasvun aloille ja investoinnit menevät siihen. Jos me katsomme menneisyyteen, niin vuodesta 1990 EU:n sisällä on vähennetty päästöjä 25 prosenttia ja samanaikaisesti EU:n talous on kasvanut 60 prosenttia. Elikkä se, että ilmastotoimet johtaisivat talouden kurjistumiseen, ei pidä paikkaansa.

Sitten täällä nousivat nyt keskusteluun vielä hyvin nämä kansallispuistoasiat:

On erittäin tärkeätä, että meillä on kansallispuistoja myös sellaisilla alueilla, että niihin pystyttäisiin myös julkisella liikenteellä pääsemään. Ja itse asiassa, kun nyt näitä eri ehdotuksia tuli ympäri Suomea, niin me otimme yhdeksi valintakriteeriksi sen, että myös yhteydet kansallispuistoon joko jo olisivat, niin kuin esimerkiksi Sallaan pääsee julkisella, tai ne olisi helppo luoda. Tämä on todella tärkeä asia.

Kansallispuistojen valmistelussa ilman muuta me lähdemme siitä, että me lähdemme yhdessä alueen kanssa rakentamaan ja etsimään niitä hyviä vaihtoehtoja. Sallassahan se työ on ollut jo hyvin pitkällä. Siellä on ollut tämmöinen alueellinen työryhmä, joka on siellä paikallisesti miettinyt, mihin se puisto tulee ja millaisia rajoituksia siinä on. Sen takia Sallan osalta päästäänkin nyt nopeasti etenemään. Evon osalta halutaan nyt nimenomaan, että tämmöinen alueellinen työryhmä miettii näitä samoja asioita ja yhdessä löytää niitä ratkaisuja, jotta me saamme sinne puiston, jonka kaikki kokevat omakseen ja tärkeäksi.

Sitten täällä vielä tuosta turpeesta tietysti keskusteltiin paljon, ja tässä nousi myös tämä soiden ennallistaminen. Sehän on semmoinen ilmastoteko, joka auttaa niin ilmastotyössä kuin myös luonnon monimuotoisuudessa. [Puhemies koputtaa] Myöskin jos mietitään turveyrittäjiä, niin heillä on myös sellaista kalustoa, joka sopii hyvin tähän soiden ennallistamiseen. Se on yksi keino, [Puhemies koputtaa] millä me voimme turvata tätä reilua siirtymää ja luoda uusia työpaikkoja näille samoille alueille. — Kiitos.

Förste vice talman Antti Rinne: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts och fortsätter senare under detta plenum.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 19.33.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 20.34.

Andre vice talman Juho Eerola: Nu fortsätter den allmänna debatten om huvudtitel 35 gällande miljöministeriets förvaltningsområde som avbröts tidigare under detta plenum.

20.34 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen budjettiesitystä on kritisoitu rankalla kädellä ja aiheesta, mutta palautekeskustelun avajaisiltana on raotettava sa-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

nallista arkkua myös kiitoksen osalta. Kollegat täällä varmasti hoitavat ansaitun kritiikin erityisesti turpeen, valkohäntäpeurojen ja niin edelleen, muiden vastaavien osalta, ja voimme varmasti tässä luottaa edustaja Huruun. Mutta näistä voidaan keskustella myös maa- ja metsätalousvaliokunnan pääluokassa, joten otan esille nyt sitä hyvää, mitä hallitus tai ainakin virkamiehet ovat tätä budjettia varten valmistelleet.

Erityisesti Varsinais-Suomelle ja Saaristomerelle on erittäin tärkeä hanke miesmuistiin. Tarkoitan Itämeren rehevöitymisen hidastamiseen tähtäävää kipsin levitystä Saaristomeren valuma-alueilla sijaitseville pelloille. Asiaan perehtymätön voisi pitää ajatusta parhaimmillaankin arveluttavana, mutta tämä on Itämeren kannalta tärkein ja konkreettisin hanke, mihin Suomi on vuosikymmeniin panostanut. Olisin kysynyt ministeri Mikkoselta, tehdäänkö tästä myös pitkän linjan suunnitelma, jotta myös kipsin levitykseen keskittynyt ”Ainutlaatuinen Saaristomeren” saadaan sitoutumaan tähän hyvin pitkäksi aikaa. Nimittäin myös ensi vuoden jälkeen Saaristomereen liittyvää vesiensuojelua on tarpeellista tehostaa ja varata riittävät määrärahat sen ehostamiseksi ja suojelemiseksi. Kipsi on kustannustehokas kiertotalousratkaisu, ja sen levittäminen on kuitenkin väliaikainen toimi, jota pitää toistaa. Tästä ei aiheudu viljelijälle lainkaan kuluja. Päinvastoin, monet viljelijät ovat erittäin tyytyväisiä ja halukkaita osallistumaan tähän operaatioon.

Tarvitaan mittavia panostuksia myös jatkossa, jotta tähän vakavaan tilanteeseen saadaan apua. Tästä kiitos siis hallitukselle. Eduskunta on myöntänyt tälle ja kahdelle seuraavalle vuodelle yhteensä 22 miljoonaa euroa. Jotta meremme puhdistuu, on meidän pysäytettävä rehevöityminen, ja tämä tapahtuu vähentämällä fosforivalumia. On syytä korostaa, että tämä työ on vasta alussa.

Lopuksi on mainittava edustaja Hopsulle, että tuossa aiemmassa keskustelussa esiin tullut eduskunnan luontoryhmä toimii edustaja Salolaisen jalanjäljissä nykyäänkin. Luontoryhmä on viimeksi pitänyt kokouksen 24. marraskuuta, ja sen johtokunnan puheenjohtajana siis toimii edustajan puoluetoveri, edustaja Petelius. Itse asiassa tuossa marraskuun kokouksessa käsiteltiin asiaa, josta on vähemmän keskusteltu, eli korona-ajan vaikutusta luontoon. Valitettavasti koronarajoitukset johtivat siihen, että kun aiemmin luonnosta haettiin elämyksiä ja rauhoittumista, niin erityisesti täällä Etelä-Suomessa eräisiin kohteisiin kohdistui roskaamista, häiriöitä ja kulumista. Sen vuoksi oli usein järkevämpää mennä aivan muualle kuin varsinaisiin kansallispuistoihin. Samalla oli nähtävissä selkeää luonnosta vieraantumista, mikä sinällään on aika järkyttävää, mutta tässä on tietenkin myös kehityksen mahdollisuus.

Katsonkin, että Metsähallituksen toimintaa pitäisi tukea antamalla suurempi jalansija Suomen suurimmalle retkeilyjärjestölle eli Suomen Ladulle. Esimerkiksi Norjassa Den Norske Turistforeningillä on merkittävä rooli reittien ja tupien ylläpitäjänä. Jos Metsähallituksen roolia pohdittaisiin uudelleen, niin mielestäni he voisivat keskittyä enemmän tupien ja tulipaikkojen ylläpitoon, ja sitten reittien kunnostuksen painopistettä voisi siirtää retkeilyjärjestöille. Tästäkin kiitos hallitukselle, että näihin on osoitettu riittävästi määrärahoja tässä budjetissa.

Mutta jotta tällainen onnistuisi, niin se tietenkin vaatisi myös uusia panostuksia, jotta retkeilyreitistö voitaisiin pitää paremmassa kunnossa. Moni reitti, joka ei ole niin tunnettu Suomessa, on aivan järkyttävässä kunnossa. Mutta selkeästi on havaittavissa myös, että kansalaisten luontosuhde on heikentynyt, kun notkutaan somessa yöt ja päivät. Siksi olisi hyvä, jos myös kartan, kompassin ja muiden navigointivälineiden käyttöön annettaisiin opastusta, ehkäpä maksutta. Täällä on keskusteltu luonto-oppaista, ja myös heihin on tehty

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

resursointeja. Olisi kuitenkin hyvä panostaa myös siihen, että osataan itse liikkua luonnossa kestävästi ja turvallisesti.

Joka tapauksessa erityisesti luontomatkailun osalta hallituksen panostukset ovat kiitoksen arvoisia. — Kiitoksia.

20.39 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Muutama sana ympäristövaliokunnan lausunnon pohjalta. Hallituksen satsaukset luonnon- ja ympäristönsuojeluun näkyvät meille kaikille puhtaampina vesinä ja ilmana, hyvin opastettuina retkeilyreitteinä, monimuotoisina sieni- ja marjametsinä, tuloksellisina ilmastotoimina ja turvallisena asuinympäristönä. Ympäristöministeriön rahapotti on kuitenkin vain pienen pieni osa valtion koko budjetista, ja siksi ympäristöstä huolehtimista ei voi jättää vain ympäristöministeriön hoidettavaksi. Ympäristövaliokunta tähdentääkin omassa lausunnossaan, että valtion talousarvion määrärahoja on arvioitava systemaattisesti niiden ilmasto- ja luontovaikutusten näkökulmasta.

On hienoa, että luonnonsuojelun määrärahasoikeus pysyy edelleen korkealla, 142 miljoonan euron tasolla, ja täydentävässä talousarvioesityksessä luonnonsuojeluun lisättiin vielä noin 20 miljoonaa euroa. Koronakriisin seurauksena kansallispuisto- ja retkeilyalueiden ja lähivirkistysalueiden arvo on todella ymmärretty ja niiden käyttö on kasvanut moninkertaiseksi. Luonnonsuojelualueiden määrän lisäksi olennaista on luonto- ja metsäalueiden kytkeytyminen. Tämän ympäristövaliokunta nosti omassa lausunnossaan esiin. Erityisesti Etelä-Suomessa tarvitsemme lisää toimia luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi myös tältä osin. Vireillä olevassa maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen onkin yksi tärkeä valmistelun lähtökohta.

Tällä talousarviolla jatkamme luonnonsuojelualueiden ja kulttuuriperintökohteiden korjausvelan kuromista umpeen. Sen lisäksi, että hyväkuntoiset ja toimivat suojelualueet palvelevat retkeilijöitä, niistä hyötyvät myös paikalliset matkailuyrittäjät ja koko alueen talous. Ilonaihe on menestyksellä Helmi-elinympäristöohjelma, jonka kautta olemme saaneet suojeltua soita ja muita arvokkaita elinympäristöjä ja niissä eläviä lajeja. Luonnonsuojelun edistämisen kannalta tärkeää on myös luonnonsuojelulain vaikuttavuuden vahvistaminen sekä luontopaneelin edellytysten varmistaminen.

Arvoisa puhemies! Kuten täällä on useassa puheenvuorossa todettu, Itämeren suojelu vaatii edelleen toimenpiteitä. Vesiensuojelun tehostamisohjelmaa jatketaan, mutta katse on siirrettävä jo sen jälkeiseenkin aikaan. Suunnitelmallista vesiensuojelutyötä tarvitsemme myös vuonna 23 päättyvän ohjelman jälkeen.

Ympäristövaliokunta kiinnittää huomiota myös ympäristönsuojelun valvonnan voimavarojen puutteellisuuteen. Erityisesti ely-keskusten ympäristövastuualueiden voimavarojen tilanne vaihtelee, ja paikoin niiden kyky toteuttaa riskiarviointiin perustuvaa valvontaa on huonontunut. Tämä on huolestuttavaa. Erittäin haasteellinen tilanne on Uudellamaalla. Tähän on tärkeitä saada korjaus, koska Uudellamaalla rakennetaan paljon ja näin ollen valvottavaakin on paljon.

Arvoisa puhemies! Asuminen tuottaa merkittävän osan kotitalouksien ilmastopäästöistä, joten asuntopolitiikassakin tulee ottaa huomioon mahdollisuudet hillitä rakentamisen ja asumisen ilmastopäästöjä. Tällä talousarviolla mahdollistamme monia asumisen ja rakentamisen ilmastotekoja, kuten avustuksia puurakentamiseen, öljylämmityksestä luopumiseen sekä sähköautojen latausinfraan rakentamiseen.

Lopuksi vielä muutama sana ilmastomuutoksen torjunnasta. Suomen tavoite hiilineutraaliuden saavuttamisesta vuoteen 2035 mennessä ja hiilinegatiivisuudesta pian sen jäl-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

keen edellyttää mittavia toimia eri hallinnonaloilla. Koordinaatiovastuu ilmastopolitiikasta on ympäristöministeriöllä, mutta toimet ja niiden rahoitus eri hallintokunnilla. Ympäristövaliokunta korostaa ilmastolain merkitystä ilmastopolitiikan koordinaation tehostamisessa. Lainvalmisteluresurssit laadukkaan lainvalmistelun turvaamiseksi on varmistettava.

Ilmastopaneeli on todella tärkeä toimija ilmastopolitiikan kentällä. Se tuottaa riippumattonta tieteellistä tietoa ilmastopolitiikan valmisteluun ja päätöksentekoon sekä kansalaiskeskusteluun. Ympäristövaliokunta onkin pitänyt ilmastopaneelin työn turvaamista tärkeänä. Muutenkin valiokunta korostaa tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Sen takia luontopaneelin ja ilmastopaneelin resurssien ja ylipäänsä lainvalmistelun turvaaminen on tärkeää, jotta oikeasti tiedetään, mistä ollaan päättämässä, ja voidaan tehdä hyviä ja viisaita, kauaskantoisia päätöksiä ympäristön ja ilmaston puolesta.

20.44 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Koronaviruspandemia on odotetusti ja perustellustikin vienyt julkisen keskustelun ilmatilaa. On kuitenkin tärkeää huomata, että terveyskriisin rinnalla ilmastomuutokseen ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset eivät ole hävinneet minnekään. Päinvastoin, molemmat vaativat pikaisia toimia. Ja aivan kuten edustaja Kivelä aiemmassa keskustelussa totesi, pandemia on osaltaan osoitus ihmisen luonnon hyödyntämisestä muodostuvasta terveysuhasta.

Hallituksen talousarvioesitykset ensi vuodelle ottavat huomioon niin ilmastomuutoksen kuin monimuotoisuuden kadon, nämä laajat ja planeettamme elinkelpoisuutta koettelevat ilmiöt. Hallitus esittääkin budjettiriihessä laajasti erilaisia konkreettisia askelia kohti hiilineutraalia ja luonnon monimuotoisuutta turvaavaa Suomea.

Tämän hallituskauden aikana on aktiivisesti viety eteenpäin Helmi-ohjelmaa, jonka avulla olemme onnistuneet suojelemaan ja ennallistamaan soita, parantamaan perinnebiotooppien tilaa, kunnostamaan esimerkiksi lintukosteikkoja ja hoitamaan metsäisiä elinympäristöjä. Reilusti yli 4 000 hehtaaria arvosoitaa on jo suojeltu.

Vesistöjen tilaa, erityisesti Itämeren kuntoa, on myös pyritty parantamaan tämän hallituskauden aikana. Saaristomeren valuma-alueella on levitetty kipsiä pelloille, millä vähennetään fosforin ja kiintoaineskuorman määrää Itämeressä. Lisäksi metsien suojelu on hienosti edennyt Metso-ohjelman kautta. Myös suojelualueita tarvitaan yhä lisää.

Yleisesti ottaen luonnonsuojelun määrärahat ovat olleet historiallisen korkeita tämän hallituskauden aikana, ja sama kunnianhimoinen työ luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun osalta jatkuu myös ensi vuonna, sillä vuoden 21 talousarviota täydentävä esitys toi 19,5 miljoonan euron lisäsatsauksen luonnonsuojeluun, joten taso säilyy sillä 100 miljoonan tasolla.

Ympäristökeskuksen biodiversiteettikeskuksen johtaja Petri Ahlroth on Ylen haastattelussa todennut, että heikentyneiden elinympäristöjen hoitoon on nyt pitkästä aikaa varoja. Tästä hän nostaa hattua nykyhallitukselle ja hallitusohjelmalle. Tutkijat kuitenkin huomauttavat, että tarvitsemme myös laajamittaisia toimintatapojen muutoksia eli rakenteellisia uudistuksia, kun lähes koko taloutemme ja yhteiskuntamme rakentuu edelleen luonnon varaan. Hallitus saa siis tutkijoilta niin kiitosta kuin myös kannustusta ja haastoa — työtä on vielä paljon tehtävänä.

Arvoisa puhemies! Jo hallitusohjelmassa tavoiteltiin ilmiöpohjaisuutta. Ilmastomuutoksen torjunta ja hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä vaativat sektorirajat ylittäviä toimia. Koordinaatiovastuu ilmastopolitiikasta on ympäristöministeriöllä, vastuullinen ja vaativa tehtävä varmistaa toimijan vaikuttavuus, mutta myös se,

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

ettei samanaikaisesti tehdä toimenpiteitä, joilla on päinvastainen, haitallinen vaikutus tavoitteelle. Kuinka voisimme entisestään vahvistaa tätä do no harm -periaatetta ja sen toteutumista ja poikkisektoraalista ohjausta? Tämä kysymys on vielä oleellisempi nyt, kun saamme EU:n kestävä kasvun ohjelman kautta noin 3 miljardia euroa käyttöömme vihreään siirtymään ja elvytystoimiin. Tässä kohtaa täytyy mainita, että olen iloinen salissa aiemmassa keskustelussa kuulluista sosiaalidemokraattien myönteisistä puheenvuoroista, joissa nostettiin ja ymmärrettiin hyvin teollisuuden ja viennin potentiaali ilmastotoimijan ratkaisujen tuojana.

Ilmastolain vahvistaminen ja keskipitkän aikavälin ilmastopoliittisen suunnitelman, KAISUn, päivittäminen ovat ainakin jotain keinoja tähän poikkisektoraaliseen ohjaukseen. Valiokunta korostaa myös erityisesti kuntien ja alueiden toimenpiteiden suurta vaikutusta. Hyvä, että näihin hankkeisiin saadaan nyt 5 miljoonan euron lisärahoitus.

Vielä haluan nostaa esiin kiertotalouden merkityksen kasvihuonepäästöjen ja luonnonvarojen käytön vähentämisessä. Tämän vuoksi onkin hienoa, että Suomi haluaa olla yhä kiertotalouden edelläkävijä ja vielä tänä vuonna on valmistumassa strateginen kiertotalouden kehittämisohjelma ja sille mittarit sen seurantaan. EU:n elpymispakettia voidaan toivottavasti käyttää myös tämän ohjelman toteuttamiseen.

20.49 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Itämeri on aina tarjonnut ja tulee toivottavasti aina tarjoamaan elämyksiä ja hyvinvointia sen rannikkoseuduilla asuville ihmisille ja turisteille. Itämeri on kuitenkin pahasti rehevöitynyt, vaikka merta rehevöittävät ravinnepestöt ovat viime vuosina saattaneet myös vähentyä. Rehevöityminen johtuu meren liian suuresta fosfori- ja typpikuormituksesta. Nämä ylisuuret ravinnepestöt näkyvät muun muassa sinileväkukintoina, veden samentumisena, rantojen limoittumisena ja pohja-alueiden hapettomuutena.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma lupaa ravinnekierron ja vesiensuojelun hankkeisiin yhteensä yli 250 miljoonaa euroa tämän vaalikauden aikana — kiitos siitä hallitukselle. Suojeluhankkeen rahat uhkaavat kuitenkin hävitä hajautettuihin toimenpiteisiin. Muun muassa MTK:n ja Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijat ovat sitä mieltä, että suojelurahat olisivat tehokkaammassa käytössä, jos ne keskitettäisiin muutamaaan suurempaan hankkeeseen. Valitettavasti vastuunalainen ministeri ei ole täällä nyt seuraamassa keskustelua, mutta olisin häneltä halunnut vielä varmistaa, miten hän vastaa tämantapaiseen kritiikkiin. [Saara-Sofia Sirén: Minä kysyin, eikä vastannut!]

20.51 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen EU:n kunnianhimoisin hiili-neutraalisuustavoite näkyy ympäristöministeriön vuoden 21 talousarvioesityksessä, joka on yhteensä satoja miljoonia, ja siinä on monta kymmentä miljoonaa euroa kasvua vuodelle 2020 sekä satojen henkilötyövuosien lisäys. Hallitus on tehnyt lisäksi veronkorotuksia, jotka saattavat vaikuttaa pieniltä mutta joiden vaikutukset ovat kokoaan suurempia. Suomi on harvaan asuttu ja pitkien etäisyyksien maa, jossa oman auton käyttö on usein ainoa mahdollisuus liikkua. Polttoaineveron korotukset nostavat työssäkäynnin kustannuksia ja leikkaavat ihmisten ostovoimaa. Syrjäseuduilla julkinen liikenne ei toimi, eikä sen käyttö ole mahdollista juuri muualla kuin kasvukeskuksissa.

Veronkorotukset rankaisevat myös esimerkiksi kuljetusalaa ja vientiyrityksiä, kun logistiikan kustannusten kasvu heikentää niiden kilpailukykyä. Suomen huoltovarmuuden

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

kannalta keskeistä on energiajärjestelmän toimivuus ja riittävä kotimaisuusaste. Polttoturpeen veronkorotus aiheuttaa väistämättä alan hallitsemattoman alasajon, josta seuraa tuhansien työpaikkojen häviäminen ja jopa 900 miljoonan euron tulojen menetys. Kun turpeenpoltto korvataan hakkeella, sen kysynnän kasvu nostaa kaiken puuaineksen hintaa sekä edelleen energian ja myös kaukolämmön hintaa, jonka maksavat kuluttajat. Hakkeen riittävyys ja kohonneet kustannukset uhkaavat pahimmillaan Suomeen kaavailtuja miljardiluokan biojalostamohankkeita sekä ohjaavat ainespuuta polttoon. Turvealan alasajoa seuraava puun ja hakkeen hinnan nousu alentaa myös kotimaisen sahateollisuuden kannattavuutta, kun veronkorotuksista aiheutuneita kustannuksia ei kyetä siirtämään myyntihintoihin. Hakkeen lisääntynyttä kysyntää taas paikataan ulkomaisella tuontihakkeella, jonka kuljetus Suomeen lisää globaaleja hiilidioksidipäästöjä ja ohjaa rahavirtoja sekä työpaikkoja ulkomaille. Turvapäätöksillä on merkittäviä vaikutuksia valtakunnallisesti. Vapo myi pakon edessä omistamansa kaukolämpöyhtiö Nevelin ranskalaiselle sijoitusyhtiölle, ja nähtäväksi jääkin, tuleeko tästä seuraava Caruna.

Marinin hallituksen EU:n kunnianhimoisin hiilineutraalisuustavoite on nostanut maariskiämme huomattavasti suhteessa kilpailijamaihimme. [Jari Myllykoski: Oliko hallintoneuvostossa joku perussuomalainen myös?] Annamme jälleen etumatkaa Ruotsin teollisuudelle, kun Suomen hiilineutraalisuustavoite on tarkoitus toteuttaa kymmenen vuotta etujassa. Suomen maariskiä kasvattaa edelleen se, että eurooppalaiset kilpailijamaamme tulevat fossiilisia polttoaineita käyttäviä teollisuusyrityksiään joko suorilla tai veropoliittisilla tuilla. Maat toimivat näin, vaikka ovat sitoutuneet Pariisin ilmastopoliittisen päättötavoitteisiin. Hallituksen keskusjohtoinen pyrkimys määrätä, minkälaista teollisuutta ja energiatuotantoa Suomessa saa harjoittaa, nostaa maariskiämme huomattavasti. Osa maariskistämme onkin jo realisoitunut Kaipolan ja Naantalin tehtaiden tulevien alasajojen myötä.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen tehtaanpiipun katoaminen ulkomaille on todellinen riski ja uhka kansantaloudellemme sekä hiilidioksidipäästöjen kasvuille. Suomen tuleekin esittää kompensatiolain hiilivuotolistalle sellaisia toimialoja, joiden hiilivuotoriski on luokiteltu keskikorkeaksi. Suomen kannalta tällainen toimiala on kuparin ja nikkelin tuotanto. Suomen ja EU:n vähähiilisyystavoitteiden saavuttamisen kannalta on erittäin oleellista, että näiden strategisesti elintärkeiden metallien suomalainen tuotanto saadaan kompensatiolain piiriin. Mikäli tätä ei saada aikaan, on ilmeistä, että jalostaminen tulee tapahtumaan jossakin muualla kuin Suomessa ja hiilivuoto lisääntyy. Hallituksen tuleekin perua turpeelle ja polttoaineelle tehty veronkorotukset, jotka lisäävät kansalaisten ja teollisuutemme kustannuksia sekä heikentävät kilpailukykyämme. Lisäksi pitää estää hiilivuotoriski ja turvata suomalainen tehtaanpiippu, mikä on globaali ekoteko. — Kiitos.

20.56 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Ennen eduskuntavaaleja kahdeksan eduskuntapuoluetta sitoutui yhteisiin ilmastolinjauksiin. Nämä linjaukset näkyvät myös Rinteen ja sittemmin Marinin hallituksen hallitusohjelmissa ilmastopoliittisina tavoitteina. Me olemme kokoomuksessa sitoutuneet ennen vaaleja näihin yhteisiin ilmastolinjauksiin ja edistäneet niitä myös omassa toiminnassamme ja omissa ratkaisuvaihtoehtoissamme. Välillä herää kyllä kysymys, onko hallitus vastaavasti sitoutunut näihin tavoitteisiin, sillä toimia odotetaan edelleen ja vaikuttavia päätöksiä siirretään eteenpäin. Silloin kun linjauksia on tehty, ne ovat pikemminkin herättäneet lisää kysymyksiä kuin antaneet vastauksia. Esimerkiksi energiaverotuksen uudistus, liikenteen päästöjen puolittaminen, tämä turpeen

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

lattiahintamekanismin valmistelu, ilmastorahasto ja niin edespäin ovat esimerkkejä linjauksista, joita on periaatteessa tehty, mutta niitä konkreettisia ratkaisuja odotetaan edelleen, ja paljon kysymyksiä on edelleen ilmassa.

Herää myös kysymys, miksi hallitus ei ole halunnut oppositiota mukaan tekemään ilmastopolitiikkaa. Tämä jos jokin olisi teema, jossa meidän olisi tärkeää toimia yhdessä yli puoluerajojen, yli hallitus—oppositio-rajojen, koska ilmastopolitiikka jos jokin on sellaista, että sitä tulisi tehdä yli vaalikausien, kyetä katsomaan myös tuleville kausille. Tämä yhteistyö aloitettiin ennen vaaleja kahdeksan puolueen voimin, mutta jostain syystä nykyinen hallitus ei ole tätä hyvää yhteistyötä halunnut jatkaa, vaan oppositio on jätetty ulkopuolelle ilmastopoliittisesta työstä, tästä pyöreän pöydän työstä, siitäkin huolimatta, että tämän yhteistyön perään on yritetty pitkin kautta kysyä.

No, tässä talousarviossa hallitusta voi kuitenkin kehua luonnonsuojeluun ja myös vesistöjen suojeluun tehtävistä määrärahanostuksista. Hallitus ottaa tosissaan luontokadon, ja tämä on kiitoksen arvoinen asia. Luonnonsuojelutyön rahoitus jatkuu, ja tätä myös kokoomus pitää tärkeänä.

Yksi esimerkki on Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman Metson toimeenpanton jatkuvuus. Tästä ohjelmasta on saatu hyviä tuloksia, sillä on laaja tuki, ja me olemme sitä mieltä, että Metso-ohjelman vapaaehtoisuuteen perustuvaa mallia voitaisiin laajentaa koskemaan kaikkia elinympäristöjä. Metsäpolitiikan osalta meillä olisi valtavasti potentiaalia Etelä-Suomen metsien suojelussa, sillä täällä etelässä suojelumäärät ovat vielä todella pieniä. Myös valtion metsien suojelussa olisi paljon sellaista potentiaalia, jota ei nyt vielä hyödynnetä.

Kiitoksia hallitus ansaitsee myös vaelluskalakantojen tukemiseksi tekemistään päätöksistä ja niistä pienistä määrärahoista, joita tähän työhön on osoitettu. Me olemme sitä mieltä, että määrärahojen lisäksi nykyaikaisten kalatalousvelvoitteiden tulisi toteutua laajasti myös vanhojen ja pienten patojen kohdalla. Kalastuksen osalta tulee todeta sekin, että tänä koronavuonna yhä useampi suomalainen on löytänyt paitsi luontoharrastuksen ja kansallispuistot, niin kuin useassa puheenvuorossa mainittiin, niin myös kalastusharrastuksen, mikä on ilahduttavaa, ja tämän vapaa-ajankalastajien määrän kasvun tulisi näkyä myös resursoinnissa esimerkiksi neuvontaan, ja tästä kiitos, että tällainen pieni lisämääräraha löytyi.

Vesistöjen osalta haluan nostaa esille vielä vedenalaisen suojelun, joka on jäänyt liian pienelle huomiolle. Meillä on koko ajan lisää tietoa vedenalaisesta elinympäristöstä ja sen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle, mutta valtaosa tästä vedenalaisesta luonnosta jää nykyisten suojelualueiden ulkopuolelle, äärettömän arvokasta luontoa. Tähän toivoisi kiinnitettävän huomiota, sillä tässäkin on valtavasti potentiaalia. Yhden prosentin tarkasti kohdennettu lisäys suojelualueisiin voisi tuplata sen suojelutehon, mitä näillä euroilla on saatavilla.

Vesistöjen suojeluun panostetaan tässä talousarviossa ja hallitusohjelmassa Sipilän hallituskaudella aloitetun työn pohjalta. Tämä on hieno asia ja yhdistää meitä yli puoluerajojen. Niin kuin edustajakollega Heikkinen totesi, niin näihin ravinnekierron ja vesiensuojelun hankkeisiin on varsin tuntuva summa varattu käytettäväksi tällä vaalikaudella, yhteensä yli 250 miljoonaa euroa. Nyt tulisi huolehtia, ettei tämä rahoitus hajaannu lukuisiin pieniin, tehottomiin hankkeisiin vaan että se rahoitus kohdennettaisiin vaikuttaviin toimiin niille alueille, joilla tilanne on kaikkein kriittisin. Meillähän on Suomessa yksi hotspot-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

alue, joka on siellä Saaristomeren valuma-alueella, ja siksi olemme ehdottaneet, että rahoitusta kohdennettaisiin nimenomaan tälle kriittiselle alueelle.

Mainittakoon vielä: Ministerikin avauspuheenvuorossaan nosti esille kipsikäsittelyt yhtenä ravinnehuuhtoutumia vähentävänä toimenä, mutta se ei ole ainoa eikä se sovellu kaikille pelloille, joten meidän tulee laajentaa myös muihin vaihtoehtoihin näiden ravinnehuuhtoutumien vähentämiseksi ja ravinnekierron edistämiseksi. [Puhemies koputtaa] Esimerkiksi rakennekalkki ja kuitukäsittelyt ovat tällaisia.

21.04 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Jatkona edustajan edelliseen puheenvuoroon: Kyllä, nimenomaan Lounais-Suomen savipelloille kipsikäsittely ja sitä kautta erinomainen Itämeren pelastusohjelmaan soveltuva toimenpide. Sitä kyllä pitää kannattaa. Siellä John Nurmisen Säätiö on tehnyt hyvää tutkimusta juuri tältä Itämeren sektorilta, ja avoimesti liputan sen puolesta.

Mutta kaiken kaikkiaan, mitä tässä keskustelussa nyt on tullut esille, niin kyllä, ympäristöministeriön pääluokassa on hyviä asioita varsinkin luonnon monimuotoisuuden osalta ja sen säilyttämisen suhteen. Hieman kuitenkin haluaisin nostaa esille, kuinka on mahdolltu käsitellä sitä, että meillä tuolla Satakunnassa on merimetsoja. Lainvalmistelussa rauhoitettujen lintujen osalta, jotka aiheuttavat kalastajille vahinkoa, ympäristöministeriö on jättänyt ammattikalastuksen pois kokonaisuudessaan vahinkojen korvaamisen piiristä. Mielestäni se on perustuslain vastainen toimenpide, koska maataloudelle, kalanviljelylle ja porotaloudelle näitä vahinkoja korvataan — ja täysimääräisesti. On jotenkin uskomatonta, että me satakuntalaiset olemme jotenkin eriarvoisessa asemassa ja yksi meidän ammatinharjoittajakunta eli ammattikalastajat on jätetty syrjään siitä, että eikö elinkeinon harjoittamisvapaus ole samalla tasolla kuin maatalous. Se on yksi sellainen asia, mistä haluan huomauttaa ympäristöministeriötä — eikä se vielä siihen lopu. Harmittaa, että näin hallituspuolueen kansanedustajana joutuu nostamaan esille asioita, jotka eivät ole aivan toteutuneet sen mukaan, mitä olisin toivonut.

On myöskin kohtuutonta, että valkoposkihanhiiden aiheuttamat haitat, kevätmuutot, ovat aivan käsittämättömän väärässä korvausmenettelyssä. Jos puhutaan korvaamisvahingoista sillä lailla, että sinulla on auto ja lasketaan kaikkien autojen keskihinta kolarivahingoissa, niin sitten tapahtuu niin, että kaikkien peltojen osalta tapahtuu niin. En pidä sitä oikeutettuna, ja sen takia pitää pystyä puuttumaan siihen, että todelliset vahingot korvataan. Se, että oli tällainen hanhinyrkki, joka tuotti lopputuleman, on hyvä, nyt kaksi ministeriötä ovat edes jonkun verran tehneet yhteistyötä, mutta näyttäytyy sille, että edelleen on hirvittävää kiistaa ja kädenvääntöä näiden kahden ministeriön välillä. Toivoisin, että joku välirauha voitaisiin saada näitten osalta.

Arvoisa puhemies! Pidän kohtuuttomana, että me joudumme täällä keskustelemaan siitä, mikä on maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön keskinäinen suhde. Uskallan nostaa tämän esille, koska tämä on aivan käsittämätöntä, että molemmat pallottelevat haittoja toinen toisilleen korvattavaksi. Tämä ei edistä mitään muuta kuin vihaa lintuja ja susia kohtaan ja virkamiehiä kohtaan. Nyt näiden kahden ministeriön pitää pystyä rypistämään yhteinen näkemys siitä, kuinka me huolehdimme suomalaisesta ympäristöstä.

21.09 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Minä sen sijaan haluan nostaa myös joitain iloisia uutisia. Niitä ei kannata jättää mainitsematta. Eli haluan yhtyä siihen joukkoon, joka kehui täällä meidän valiokunnassa tekemäämme päätöstä Pidä Saaristo Siistinä ry:n laiva-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

hankkeesta. Sen lisäksi etenee myös kaksi muuta hanketta Saimaan seudulla, joilla voidaan edistää tätä Saimaan norppasaariston pääsyä Unescon luonnonperintökohteeksi. Tarpeellisia hankkeita. Ja kun sukujuuret ovat itsellä siellä Savossa ja Saimaan seudulla, niin voin hyvin näistä myös kesäasukkaana iloita.

Olen myös tyytyväinen, että ympäristö- ja luontojärjestöjen rahoitus säilyy samalla tasolla kuin viime vuonna. Valiokunta lisäsi 100 000 euroa ympäristökasvatukseen FEE ry:lle, joka oli siis aiemmin Ympäristökasvatuksen Seura, mutta 2018 vaihtoi nimensä tämän kansainvälisen Foundation for Environmental Education -järjestön, mikä on heidän kattojärjestönsä, mukaiseksi. Heidän ohjelmistaan tunnettuja ovat esimerkiksi Vihreä lippu -toiminta, jota koulut ja päiväkodit hienosti toteuttavat, ja myös tämä Green Key -sertifikaatti, joka on taas tätä vihreää matkailua.

Ja kuten täällä jo aiemmassa puheenvuorossa edustaja Junnila mainitsi, niin tämä luontosuhteen synty, johon ympäristöjärjestöt ja ympäristökasvatus erityisesti vaikuttavat, on todella merkittävä ja tärkeä. Siinä esimerkiksi Suomen Latu ja partiolaiset ovat tärkeitä toimijoita. Hyvä, että myös heidän rahoituksensa on turvattu.

21.11 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Saksa haluaa olla edistysellinen ilmastopolitiikan tiennäyttävä. Se, ovatko he siinä onnistuneet, riippuu toki siitä, keneltä kysytään, mutta varmaa on kuitenkin se, että Saksa tarvitsee tulevaisuuden energiapolitiikkansa kulmakiveksi vihreää vetytaloutta. Tästä voimme päätellä, että vetytalous tulee myös tänne pohjoiseen vauhdilla. Vety on paljon muutakin kuin autojen energianlähde. Vety auttaa tasaamaan energiatuotannon ja kulutuksen vaihteluja, ja se mahdollistaa tällöin esimerkiksi aurinko- ja tuulivoiman lisäämisen energijärjestelmäämme. Vetyä voidaan siis käyttää energian varastointiin, ja suomalaisilla suuryhtiöillä, kuten Wärtsilällä, St1:llä, Fortumilla, Kemiralla, Nesteellä ja UPM-Kymmenellä, on jo pitkälle vietyjä vetysuunnitelmia ja -kokeiluja.

Arvoisa puhemies! Vetytalous on siis jo täällä, mutta onko hallitus ottanut sitä esimerkiksi budjetissaan tosissaan ja panostanut esimerkiksi vetystrategian toteuttamiseen riittävästi?

21.12 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Ilman muuta on syytä kiittää ja kehua nimenomaan valiokuntaa tästä Pidä Saaristo Siistinä ry:n lisämäärärahasta. Edellinen alusinvestointi mahdollistettiin vastaavalla tavalla viime kaudella. Se oli erittäin tärkeä päätös Saaristomeren alueen jätehuollon ja muiden tukipalveluiden — ympäristölle ja vesistöille äärimmäisen tärkeiden tukipalveluiden — turvaamiseksi, ja nyt tällä kaudella vastaava päätös Saimaalle on erittäin tervetullut ja perusteltu, ja olen oikein iloinen, että tällainen konkreettinen päätös on puoluerajat ylittävällä yhteistyöllä tälläkin kaudella saatu aikaiseksi.

Vielä muutama sana näistä vesistönsuojelun rahoituskuvioista. Todellakin on niin, että asiantuntijat hyvin laajasti MTK:sta luonnonsuojelujärjestöihin tai Syken asiantuntijoihin ovat tuoneet esille huolensa siitä, että rahoitus valuu liian pieniin hankkeisiin ympäri Suomen. Aitoa vaikutusta, tehokasta vaikutusta saataisiin, jos voimat keskitettäisiin tehokkaiisiin toimiin paikallisesti sinne hotspot-alueelle. Me olemme kokoomuksessa esittäneet juuri tätä, että vesistöjen suojelun hajanaisen rahoituksen sijaan koottaisiin vaikuttavat hankkeet sinne hotspot-alueelle ja siellä monipuolistettaisiin tätä keinovalikoimaa tämän kipsikäsittelyn lisäksi, joka on erinomainen, hyvä, toimivaksi todettu mutta ei sovellu kaikkiin

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

peltoihin. Sen lisäksi tarvitaan muita vaihtoehtoja, joista esimerkiksi jo mainitsemani rakennekalkki on hyvä, kipsikäsittelyä pitkäaikaisempi ratkaisu, joka hyödyttää myös viljelijää, ja lisäksi on esimerkiksi näitä kuitukäsittelymahdollisuuksia.

Asiantuntijakuulemisissa on nostettu esille myös muita ratkaisuvaihtoehtoja, kuten rantaruovikoiden niittäminen ja korjuu sekä kestävä hoitokalastus. Nämä ovat ravinnekuormituksen ja siten rehevöitymisen vähentämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi tehokkaita keinoja, joita ei ole vielä oikeastaan ollenkaan päästy hyödyntämään. Tässä meillä olisi paljon mahdollisuuksia, kiertotaloutta konkreettisesti parhaimmillaan asiassa, josta on meillä kaikilla yhteinen huoli. Esimerkiksi tätä rantaruovikkoa niittämällä ja keräämällä tämä biomassa olisi mahdollista hyödyntää kiertotalousperiaatteiden mukaisesti. Me ehdotimme kokoomuksessa, että tämäntyyppisiin toimiin varattaisiin miljoonan euron pilottihankerahoitus, mutta valtioneuvosto ei ole nyt osaltaan varannut tämäntyyppisiin toimiin rahoitusta, vaan tämä vesistöjen suojeluun tarkoitettu rahoitus on varsin rajalliselle keinovalikoimalle ainakin toistaiseksi.

Nämä kaikki mainitut vesistöjen suojeluun, ravinnepäästöjen ehkäisyyn liittyvät ratkaisut ovat tällaisia ensiaputoimia. Ne ovat akuuttiin tilanteeseen laastaritoimia, joten niiden rinnalla pitäisi käynnistää tällainen kokonaisuudistus, jolla puututaan niihin juuri-syihin, koska kaiken alku ja juuri on siellä alussa ja juuressa. Eli meidän on päästävä kiinni maatalouden ravinnepäästöjen vähentämiseen ihan systeemitason ratkaisuilla, ja tässä esimerkiksi maatalouden tukijärjestelmien monimutkainen kokonaisuus on aivan keskeisessä roolissa. Meillä olisi mahdollisuus uudistaa tätä tukijärjestelmää niin, että esimerkiksi kasvukuntoa siellä pelloilla voitaisiin edistää sellaisilla tavoilla, joista myös viljelijäyrittäjät itse hyötyisivät, eli jälleen tätä kiertotalousajattelua käytännössä.

21.17 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski mainitsi puheessaan valkoposkihanhet — anteeksi, merimetsot, mutta myös valkoposkihanhet kuuluvat samaan kategoriaan ja aiheuttavat suuria vahinkoja. Tässä oikeastaan on isompi kysymys myös se, että kun kannat kasvavat ja vahingot lisääntyvät, niin pitäisi pystyä keskustelemaan myös suojelun tarpeesta tai sen tarpeettomuudesta ja varsinkin, kun kannat kasvavat uhanalaisista elinvoimaiseksi, pitäisi myös suojelustatusta pystyä muuttamaan sen mukaan. Tästä olisin ministerin kanssa toivonut keskustelua — hän nyt täällä ei enää ole — ja hänelle aikaisemmin esitin kysymyksenkin valkoposkihanhiin kevät-karkotukseen liittyen, kun siitä on rajattu pois voimakkaat äänikarkotteet ja ampuminen, eli se tulee olemaan tehotonta tulevana keväänä, ellei tähän tule muutosta, ja vahingot tulevat olemaan sen mukaisia.

21.19 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Tässä aikaisemmin keskustelussa edustaja Sirén mainitsi hallituksen kalatiehankkeet, ja täytyy sanoa, että lähtökohtana näissä kalatieasioissa minusta pitäisi olla se, että voimayhtiöt itse maksavat aiheuttamansa haitat. Minä suhtaudun varauksella sellaiseen politiikkaan ja ajatteluun, että voitot ovat yksityisiä, mutta tappiot ovat julkisia. Tämä ei ole markkinataloutta, vaan se on täysin vinksalleen mennyttä politiikkaa, jos näin asiaa halutaan teoreettisesti tarkastella.

Jos julkista rahaa kuitenkin halutaan käyttää näihin sinänsä hyviin hankkeisiin, kuten kalateihin, niin sitä minun mielestäni on ensisijaisesti kohdennettava luonnonmukaisiin ohitusuomiin, koska nämä tekniset kalaportaat soveltuvat perin huonosti kaikille vaelluskalalajeille. Kaikki kalalajit eivät samalla tavalla löydy näihin teknisiin kalateihin, jos tarkastellaan esimerkiksi nahkiaista tai siikaa suhteessa meritaimeneen ja loheen.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

Ylipäättään nämä tekniset kalatiet laiminlyövät itse asiassa muuta vesieliöstöä, kuten rapuja tai hyönteisiä, eli ne eivät vastaa samalla tavalla siihen luonnon monimuotoisuuteen kuin toimivat luonnonmukaiset ohitusuomat. Näihin teknisiin kalateihin myös liittyy aika merkittävä ongelma alasvaellukseen liittyen, koska virtaumat ovat yleensä niin pieniä, että kalat kudun jälkeen eivät enää merelle palatessaan välttämättä löydä samalle suulle vaan joutuvat turbiinien läpi kulkemaan. Tämän takia haluan ajatella, että jatkossa me yhä enemmän painottaissimme näissä valtioavusteisissa projekteissa luonnonmukaisia ohitusuomia.

21.21 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Hienoa, että olemme samassa valiokunnassa, maa- ja metsätalousvaliokunnassa, ja nyt vasta totean, kuinka asiantunteva te olette vaelluskalojen suhteen. Minulla on toki hieman erilaisia näkemyksiä tästä kokonaisuudesta, mitenkä vaelluskala palaa jopa voimalaitoksen siipirattaiden välistä, nahkiainen kovinkin hyvin, ja jopa lohismoltti säilyy hengissä. Ei sitä tarvitse nostaa padon yli, vaan kyllä se selviää hengissä sieltä ja on mahdollisesti sitten elävä ja kasvava merellä, mistä se sitten neljän vuoden päästä nousee uudelleen.

Erittäin tärkeätä on se, että nähdään tämä tilanne, mikä nyt on. On jouduttu tekemään kantelu siitä, että ympäristöministeriössä ei ole huomioitu sitä, että näitä aiheutettuja vahinkoja, joita tapahtuu ammattikalastajille, ei ole huomioitu lainkaan. Jotenkin käsittämättöntä satakuntalaisena kansanedustajana, että merimetsojen ammattikalastukselle tekemät vahingot eivät ole lainsäädännön valmistelussa mitenkään noteerattuja, vaikka sinne on lausuntokierroksella tullut monta kommenttia, että pitää huomioida se, mitenkä ammattikalastus kärsii merimetsojen aiheuttamista vahingoista. Raumalainen kalastaja kertoo, että viiden vuoden aikana 70 prosenttia ahvensaalis on pienentynyt, kun merimetsokolonia on tullut sinne alueelle, ja siitä huolimatta lainsäädäntöä tehdään sillä tavoin, että niitä vahinkoja ei huomioida.

Siitä syystä johtuen olemme kokoomuslaisen kansanedustaja Eestilän kanssa tehneet oikeuskanslerille kantelun, että meillä tulkitaan luonnonsuojelulakia vahvemmin kuin perustuslakia omaisuudensuojan, yrittämisen vapauden osalta. Tässä nyt olisi hyvä, kun meitä olisi täällä tosi paljon. Voisi oikein perustella, miksi näin, koska tämä vain lisää luontovastaisuutta ja virkamiesvihaisuutta. Meidän pitää pystyä pääsemään tästä yli ja toteuttaa se, että myös ammattikalastus on vahingonkorvausten piirissä.

21.24 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Aivan erinomaisiin puheenvuoroihin tässä edellä on helppo yhtyä. Nämä ovat todella tärkeitä asioita, jotka nostettiin esille. Edustaja Heikkinen puhui vakuuttavasti kalateistä, ja olen aivan samaa mieltä hänen kanssaan. Tässä olisi myös näytön paikka hallitukselle ihan ajankohtaisessakin kysymyksessä, kun parhaillaan tehdään ratkaisuja Sierilään liittyen ja on uhkana, että tämän uuden investoinnin yhteydessä ei tulla huolehtimaan siitä, että kalateistä asianmukaisesti huolehditaan, mikäli tällainen laitos sinne halutaan vielä rakentaa.

Niiden päätösten, joita me teemme liittyen esimerkiksi ilmastopolitiikkaan, ympäristöpolitiikkaan tai luontokysymyksiin, tulee perustua tutkittuun tietoon ja faktaan. Tässä talossahan hyvä puoli on se, että tietoa on varsin hyvin saatavilla ja sitä asiantuntijoiden kanssa hyvässä yhteistyössä käydään läpi. Kuitenkin luontopaneelin rahoitus on jäänyt hieman väliinputoajan asemaan, kun sitä verrataan esimerkiksi ilmastopaneelin työhön. Ne ovat hyvin vastaavia yhteistyöelimä, joissa tutkijat ajankohtaista tietoa käsittelevät, ja ko-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

koomus on niin viime vuonna nostanut tämän epäkohdan esiin kuin tänä vuonna esittänyt, että luontopaneelin rahoitus turvattaisiin talousarviossa samalla tavalla kuin ilmastopaneelin eli vastaavasti vakiinnutettaisiin se asema, joka tällä asiantuntijatyöllä on.

Muutama sana yritystuista. Kokoomushan on jo vuosia puhunut siitä, että painopistettä tulisi siirtää tuotekehitystä ja päästöttömiä ratkaisuja tukevaan suuntaan näissä yritystuissa, ja sen takia onkin yllättävää ja jopa erikoista, että hallitus ei hyödynnä budjettivalmistelussaan oman työryhmänsä esityksiä, valtiosihteeri-työryhmän raporttia. Me olemme sitä hyödyntäneet omassa vaihtoehtobudjetissamme niin vuosi sitten kuin nytkin, ja olisi hienoa, jos hallituskin tätä omien virkamiestensä ja avustajiensa tuottamaa tietoa ja esityksiä hyödyntäisi tässä yritystukien kokonaisuudessa.

Koronan jälkeinen uudelleenrakennus on tehtävä kestäväällä tavalla, ja nyt me teemme päätöksiä siitä suunnasta, johon Suomea tämän kriisin jälkeen viedään. EU:n suunnalta tuleva rahoitus tarjoaa meille paljon miljardiluokan mahdollisuuksia, kunhan me pystymme hyödyntämään sen järkevällä tavalla. Tämä taas edellyttäisi sitä, että hallituksen suunnasta tulisi uskottavat suunnitelmat ja konkreettiset päätökset esimerkiksi päästövähennysten osalta.

EU:n elpymisrahastoon liittyen kokoomus on nostanut esille esimerkiksi kiertotalouskokonaisuutta, kiertotalouden edistämistä, mutta myös esimerkiksi vetyteknologian mahdollisuuksia, joista edustaja Heikkinen aikaisemmin mainitsi. Kiertotalouden osalta pistin merkille, että siitä puhutaan suurin sanoin hallituksen piirissä mutta määrärahat ovat asian mittaluokkaan nähden varsin vaatimattomia etenkin juuri ympäristöministeriön osalta, jolla on tässä kokonaisuudessa koordinaatiovastuu.

Yhtä kaikki, meillä on paljon mahdollisuuksia kestäväälle kasvulle näissä teemoissa. Euroopassa ovat käynnistyneet jo esimerkiksi vetyteknologiaan ja synteettisiin polttoaineisiin liittyvät ohjelmat. Tässä työssä ja näissä mahdollisuuksissa Suomenkin tulisi olla mukana. Esimerkiksi vety ja siihen perustuvat ratkaisut ovat elintärkeitä niillä sektoreilla, joilla sähköistäminen ei yksinään riitä, ja esimerkiksi terästeollisuudessa vetyteknologia mahdollistaisi todella merkittäviä päästövähennyksiä.

21.29 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski nosti esiin tässä smolttien alasvaelluksen, ja tämä todellakin on aivan elämän ja kuoleman kysymys näille vaelluskaloille. Toivotan teidät tervetulleiksi tutustumaan esimerkiksi Iijoen alasvaellusaitaan, joka ohjaa kalat merelle päin palatessa oikeille urilleen, ja tämä on koko Suomen mitataavallakin äärimmäisen tärkeää ja edistyksellistä toimintaa.

Alasvaellukseen liittyvään problematiikkaan tarttuaisin myös siellä Satakunnan suunnalla. Teillä siellä on esimerkiksi Kokemäenjoessa Siuronkosken voimalaitos, jossa kansainvälisestäkin uhanalaiset naarasankeriaat saattavat alasvaelluksen yhteydessä juuttua näihin turbiineihin ja siten pitkinä kaloina aika helposti silppuuntuvat, eliikkä tämä ongelma koskettaa yhtä lailla Satakuntaa kuin meitä Pohjois-Pohjanmaalla. Uskon kyllä, että edustaja Myllykoski on näissä varmasti aika valistunutkin edustaja, mutta paljon on työtä tehtävänä, että me saisimme tämän vaelluskaloille elämän ja kuoleman kysymyksen ratkaistua jatkossa paremmilla ratkaisuilla. Niin kuin kerroin aikaisemmassa puheenvuorossa, arvoisa puhemies, näistä luonnonmukaisista ohitusuomista: niihin ei liity samanlaisia ongelmia kuin teknisiin kalateihin tältä osin.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

21.31 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Eihän sitä nyt paljoa tarvitse härkiä, niin saa puhetta paljon aikaiseksi.

Edustaja Heikkinen, kiitos, juuri näin. Kyllä me Satakunnassa teemme kaikkemme. Minulle tuo oli nyt vähän niin kuin uusi asia, vaikka olen tässä tekemässä toimenpideoitetta sen suhteen — kuten olen edustaja Hurulle kertonut — että voisimme tehdä täsmäiskun sen suhteen, mikä olisi vaelluskalojen nousu Kokemäenjoella. Kysymys ei ole pelkästään kalaportaista, vaan kysymys on myös siitä, että me pystymme kunnostamaan siellä kutualueita. Se on se isompi asia, että meidän pitää silloin päästä latvavesille, missä joen ja voimalaitosten suhteen tapahtuneet vesien pintojen vaihtelut ovat savettaneet ne normaalit kutualueet. Se on se Kokemäen ongelma. Mutta uskon, että tässä oppositiokansanedustaja Hurun kanssa olemme samaa mieltä, että teemme yhteisen... Me satakuntalaiset kun olemme tämmöisiä juroja ja vähän sellaisia, että "no ei paskempi esitys", niin me pystymme tekemään myös yhteistyötä. Ja me teemme tästä toimenpideoitteen, minkä uskon, että kaikki kirjoitamme alle.

Kalatiet ovat kaiken kaikkiaan mahdollisuuksien osa. Ja siihen liittyy jotakin muutakin kuin vain se, että kala kutee. Siihen liittyvät matkailu ja matkailuelinkeino, ja sillä on erittäin suuri merkitys kansantaloudellisesti, kuinka me voimme ulkomaalaisia matkailijoita tuottaa Suomeen, kuinka me voimme omaa virkistyskalastusta viedä eteenpäin. Siksi olen yhdessä muiden eduskuntapuolueiden kansanedustajien kanssa — en huomannut kysyä Liike Nytin puheenjohtajalta, onko hän mukana — siinä mukana, että me voisimme palauttaa kalastuspalvelut ja kalastusluvat virikesetelin piiriin. Toivon, että nyt, kun olemme tänään laittaneet verottajalle kyselyn siitä, olisiko se mahdollista palauttaa sinne, niin jos ei se ole, niin sitten totta kai rupeamme kapuamaan valtiovarainministeri Vanhasen pitkää reittiä pitkin niin sanotusti, että voimme kysyä, mitenkä voimme mahdollistaa sen, koska kalastaminen on erittäin hyvä liikuntamuoto.

Mutta kaiken kaikkiaan tähän keskusteluun: Pitää kyllä kiittää nyt läsnä olevia kokoomuksen kansanedustajia tästä hyvästä ja yhteisymmärtävästä keskustelusta, mitä tähän aihepiiriin kuuluu. Nyt odotan vielä mielenkiinnolla, mitä oppositiosta edustaja Huru lausukaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ei tarvitse pitkään odottaa. — Edustaja Huru.

21.35 **Petri Huru ps:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos, edustaja Myllykoski — lupaan, että satakuntalaisella tarmolla paneudumme Kokemäenjoen kutupuuhiihin.

Arvoisa puhemies! Kutupuuhien lisäksi minä haluaisin vielä mainita tästä luonnon monimuotoisuudesta, josta täällä jo puhuttiinkin, ja sen tärkeydestä. Täällä mainittiin monia järjestöjä, myös Metsästäjäliitto, joka on saanutkin avustuksen. Avustus olisi toki voinut olla suurempi, koska luonnon monimuotoisuuden kannalta on äärettömän tärkeää myös pienpetojen poisto sekä myös vieraslajien poisto, jota metsästäjällä tehdään, ja tätä työtä Metsästäjäliitto on tarmokkaasti tehnyt ja jäsenistöään kouluttanut.

Luontosuhteen synnystä täällä myös puhuttiin, ja mikäpä siihen olisi sen parempi kuin esimerkiksi metsästäjäutukinnon liittäminen vaikkapa yläasteen koulutusohjelmiin. Siinä oppilaat saisivat mitä parhaimmalla tavalla tietoa suomalaisesta eräkuulttuurista ja sen perinteistä, jotka kovaa vauhtia ovat katoamassa maastamme, kun yhteiskuntamme kaupungistuu. — Kiitos, puhemies.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja vielä edustaja Heikkinen.

21.36 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Tässä hetki sitten edustaja Myllykoski muistutti siitä, että vaelluskalojen pelastamisessa ei ole yksinomaan kysymys kalateistä tai luonnonmukaisista ohitusuomista vaan kokonaisvaltaisesta tarpeesta kehittää koko joki-luonnon ekosysteemiä. Tällä tarkoitan sitä, että näissä hyvissä hankkeissa ja määrärahois-sa tulee minusta ottaa huomioon myös se pitkä kaari, mikä näihin liittyy. Se edellyttää muun muassa pienpoikasalueista huolehtimista tai sitä, että voimayhtiöt sitoutuvat anta-maan riittävän virtauman näihin kohteisiin, jotta ne eivät talvisin jäätyisi umpeen ja näin ollen tuhoaisi sitä mätää, jonka kalat ovat vesistöön päästäneet. Näihin liittyy myös usein tavattoman ahkeria projekti-ihmisiä, jotka huolehtivat esimerkiksi kutupesien laskennasta.

Nämä eivät ole sellaisia asioita, että niitä voidaan vain yhden vuoden budjettimomentti-asialla hoitaa, vaan ne vaativat pitkäaikaista sitoutumista näihin kohteisiin. Tästä syystä näen, että on yleensä äärimmäisen tärkeää, että rahoitusta saadaan siltä taholta, joka pai-kallisesti myös kerää sen toiminnasta syntyvän voiton, eli nämä voimayhtiöt on saatava vastuuseen, jotta he sitoutuvat maksamaan näitä haittoja, joita heidän toiminnastaan aiheu-tuu koko alueelle, paitsi luonnolle niin myös siellä jokivarressa asuville ihmisille.

21.38 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Nyt edustaja kyllä avasi isonkin asian, koska tässä kohtaa varmaan ollaan samaa mieltä. Toivoisinkin, että juuri teidän suunnaltanne tulisikin sitä rohkaisua, että me voisimme vesilain avata. Se olisi erityisen tärkeä asia — eikä uhaten voimailaitosten asemaa, vaan niin, että voitaisiin lähteä siihen keskusteluun siitä, voimmeko todellakin korvata niille paikallisille asukkaille, jotka ovat menettäneet sen kalataloudesta tulleen pääoman, ja sitten mahdollistaa matkailuelinkei-non paremman mahdollisuuden tuottaa sinne alueille hyvinvointia. Nyt on oikea aika kes-kustella siitä, voidaanko ruveta keskustelemaan siitä, voimmeko ruveta ottamaan niin sa-notusti härkää sarvista, ilman että voimailaitokset pitää kokea uhkaksi, koska vesivoima on yksi merkittävimpiä säätövoiman lähteitä tässä maassa.

Me näimme varmasti samanlaisen näytelmän, kun Olkiluoto putosi yhtäkkiä alas. Jos olette perehtyneitä ja tiedonhaluisia, niin käykääpä katsomassa, mikä oli vesivoiman mer-kitys siinä vaiheessa, kun verkosta putosi Olkiluoto pois.

Tätä keskustelua pitää käydä koko yhteiskunnallisesta merkityksestä, mikä se on, ja sen takia olen tosi ilahtunut, että nyt kokoomuksesta tulee tällainen kokonaisvaltainen näke-mys, että nyt pitää ruveta keskustelemaan ja tekemään muutoksia.

21.40 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski puhuu hyvin, ja uskon voivani puhua monen opposition edustajan puolesta, että aivan varmasti oppositios-ta tulee tukea, jos hallitus lähtee edistämään vaelluskalakantojen tilannetta myös lainsää-däntöteitse nykyistä voimallisemmin.

Tässäkin keskustelussa käy hyvin ilmi, miten nämä eri teemat ovat yhteydessä toisiinsa. Meillä on ihan valtavasti hyödyntämätöntä tai vielä oikeastaan tiedostamatontakin poten-tiaalia kalastusmatkailussa ja vapaa-ajankalastusharrastuksessakin ylipäättänsä niin kan-santerveyden kuin kansantaloudenkin näkökulmasta, ja kiinnostus kalastamista ja kalas-tusmatkailua kohtaan on kasvussa, mutta siitä tiedetään vielä itse asiassa varsin vähän. No, jotta sitä mahdollisuutta voidaan hyödyntää, meillä pitää tietenkin olla kalakantojen pa-remmassa kunnossa ja kestävällä tasolla. Tämä linkittyy jälleen edelleen vesistöjen suoje-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

lukysymyksiin, ilmastomuutoksen torjumiseen ja niin edelleen. On siis monta lainsäädäntötietä, useita erilaisia strategioita, jotka kaikki liittyvät tähän kalastuskysymysten kokonaisuuteen.

Viime kaudella kyselin vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategian päivityksen perään, ja ilokseni tällainen päivitys tehtiin. Nyt on ehkä syytä muistuttaa tämän strategian olemassaolosta jälleen. Nimittäin siitä strategiasta löytyisi useita sellaisia tarttumapintoja, jotka nyt tässäkin keskustelussa ovat olleet esillä. Kysymys on nyt ennemminkin siitä, miten niitä viedään käytäntöön. Toivottavasti ensi vuonna hyvässä yhteistyössä hallituksen ja opposition rajan yli voimme näitä meille kaikille läsnäolijoille tärkeitä teemoja edistää.

21.43 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa edustaja Myllykoski kannusti meitä siihen, että tukisimme hallitusta heidän hyvässä hankkeessaan uudistaa vesilakia, ja näinhän me olemme edustaja Sirénin kanssa toimineet. Jos olette tavanneet alkuvuodesta uutisia, niin saatoitte ehkä kiinnittää huomiota siihen, että nimenomaisesti me kaksi täällä otimme reippaasti kantaa vesilain uudistamisen puolesta ja kannustimme teitä siihen, kun hallituksen lainsäädäntösuunnitelmassa lukee, että vesilakia lähdetään uudistamaan syksyllä 2022, että tarttuisitte tähän nykyistä aikaisemmin, koska useat oikeustieteilijät näkevät tämän niin, että tässä voi syntyä merkittäviäkin perustuslaillisia ongelmia, kun kalatalouslupiin lähdetään koskemaan, ja tämä voi johtaa kierteeseen, jossa lain uudistaminen saattaa pahimmassa skenaariossa kestää vuosikymmenenkin. Ei meillä ole aikaa tuhata tähän kokonaista vuosikymmentä etenkin, kun meillä alkaa syntyä yhteiskunnallisesti herttaista yksituumaisuutta siitä, että tämä asia on sellainen, jota täällä halutaan laajalla joukolla lähteä edistämään.

Tämän keskustelun yksi suurin vaikuttajahan oli se, että Varsinais-Suomen ely-keskus laski, että Suomessa on jopa puolisen sataa niin sanottua nollavelvoitelaitosta eli sellaista pienimuotoista tippavoimalaa tai vähän suurempaakin voimalaa, jotka eivät toteuta minkäänlaisia kalatalousvelvoitteita nykymallissa, ja tähän on tietysti sääli, koska meillä nykyisessä lainsäädännössä ei ole riittävästi sanktiointimenetelmiä näitten epäkohtien korjaamiseen. Ylipäätään, kun keskustellaan vesivoiman tulevaisuudesta, on syytä kiinnittää siihen huomiota, että meillä keskimääräinen vesivoimala on sangen pieni, energiatuotannoltaan täysin mitätön. Meidän kaikista vesivoimalaitoksistamme jopa 40 prosenttia tuottaa ainoastaan 1 megawatin energiaa, ja niitten olemassaolon syy on lähinnä se, että ei ole minkäänlaista kannustinta tai velvoitetta niitä purkaa, vaan ne on jätetty niille paikoille, joille ne on aikanaan Suomen teollistumisen vaiheessa ollut välttämätöntä rakentaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä lopuksi edustaja Myllykoski.

21.45 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! En ollut kuitenkaan sitten sanani mittainen mies, pyydän sitä anteeksi, mutta kyllä nyt kimmoitti kuitenkin vielä puheenvuoropyynnön tuo, että näinhän se on, mitä edellä edustaja Heikkinenkin sanoi. Mutta ei toki pidä väheksyä myöskään näitten pienten vesivoimayhtiöiden merkitystä alueellisesti. En halua olla se sanaisen miekan käyttäjä, joka sanoo, että tämä on turhaa ja tämä ei, vaan haluaisin lähteä kokonaisvaltaisesti tekemään sitä ratkaisua, kuinka me voimme purkaa tämän, koska jossakin vaiheessa se on aivan turhaa, se voidaan saada auringolla taikka sähköllä ihan paikallisesti yhtä lailla.

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

Mutta kun kysymys on kuitenkin jo olemassa olevien yritysten yritystoiminnasta ja siitä oikeutuksesta, niin en nyt niin kova sosialisti ole, että laittaisin jossakin vaiheessa vain puttiin kiinni, vaan kyllä meidän pitää käydä se pohjakeskustelu ja meillä pitää olla sitten yhteiskunnassa mahdollisuuksia toteuttaa nämä asiat. Mutta kyllä meidän pitää tätä lainsäädäntöä ponnekkaasti lähteä edistämään. Olen täysin samaa mieltä. Silloin kun vuonna 2011 olin ensimmäisellä kaudella eduskunnassa ja valiokuntaneuvokselta maa- ja metsätalousvaliokunnassa kysyin, mitenkä me tämä asia nyt oikein saadaan eteenpäin, ja valmisteilin lakialoitteen, niin valiokuntaneuvos sanoi, että nyt olet kyllä ison asian äärellä, on erittäin monimutkainen ja monitahoinen asia, ja silloin ei sitten ehkä rohkeuteni riittänyt viemään eteenpäin sitä, mitä nyt haluan edistää, kun on taas se mahdollisuus, että olen hallituspuolueen kansanedustaja, ja siinä mielessä olen tosi hyvilläni, että me olemme samaa mieltä.

21.48 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Minäkin olen oikein hyvillä mielin tästä keskustelusta ja siitä, että olemme samaa mieltä. Nythän on todellakin niin, että kun käsitellyssä on ensi vuoden talousarvio ja kun tiedossa on, mitä lainsäädäntöhankkeita ensi vuodelle hallitus on suunnitellut, niin tämä kokonaisuus ei ole sellainen, jota hallitus olisi ratkaisemassa. Se edellyttäisi sitä, että tähän tartuttaisiin jo ensi vuoden puolella, ja tietenkin tämä budjetti olisi ollut siihen myös yksi mahdollisuus tarttua.

Niin kuin edustaja Heikkinen sanoi, me olemme tätä asiaa yrittäneet pitää esillä ja kiritää hallitusta tässä lainsäädäntötyön käynnistämisessä. Itse asiassa ihan viime viikolla jätimme yhdessä edustaja Heikkisen ja joidenkin muiden kokoomuksen ympäristö- ja kalapoliitikkoedustajien kanssa kirjallisen kysymyksen siitä, mitä suunnitelmia hallituksella on edistää näiden toimivien kalateiden edistämistä, siis nimenomaan kalateitä, jotka voivat olla erilaisia ratkaisuja luonnonmukaisia ohitusuomia suosien, niin kuin edustaja Heikkinen tuossa totesi.

Näistä niin sanotuista tippavoimaloista näkemykseni on se, että meidän pitäisi pystyä arvioimaan saatua hyötyä niihin haittoihin, joita se voimala aiheuttaa koko sille ekologiselle systeemille, vesistöille ja sitten kaloille, vaikeuttaen sitä kalojen nousua. Meillähan on Suomessa iso määrä sellaisia laitoksia, joiden tuottama energia on aivan marginaalinen, mutta siitä huolimatta haitta on merkittävä, ja tällaisia pitäisi pystyä purkamaan.

21.50 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Myllykoski kertoi, että hän ei halua lähteä tuomariksi tai lääkäriksi erittelemään niitä sellaisia patoja tai voimaloita, jotka ovat tarpeettomia. Minä rohkeasti kyllä kannustan sellaiseen ajatteluun, koska on aivan ilmeistä, että jossain kohtaa näitten voimaloitteiden käyttöikä tulee kuitenkin tiensä päähän, ja sellaisessa tilanteessa meillä täytyy olla lainsäätäjänä mahdollisuus velvoittaa näitä tahoja, jotka ovat vuosia taloudellista hyötyä näistä voimaloista keränneet, joko purkamaan ne tai huolehtimaan sen alueen maisemoinnista noin muuten. Semmoista vaihtoehtoa ei voi olla olemassa, että kun joku on kerran rakennettu, niin sellaisenaan se myös luontoon jää. Emmehän me ajattele kaivoksistakaan sillä tavalla, että jos jossain on kaivannais-teollisuutta harrastettu, se sellaisenaan jätetään täysin retuperälle, vaan ainahan meillä täytyy olla lähtökohta, että se alue myös jälkihoidetaan, jos siitä taloudellista hyötyä on haluttu saada.

Kehotan myös edustaja Myllykoskea tutustumaan esimerkiksi meillä Pohjois-Pohjanmaalla olevaan Siikajokeen, jossa on muun muassa Ruukin voimalaitos, joka tuottaa ener-

Underpunkt i budgeten PR 166/2020 rd

giaa sen verran, että sillä pystyy suunnilleen tunnissa yhden mikroaaltouunin taikka kahvipannun lämmittämään [Jari Myllykoski: Et ole tosissasi!] tai sen taloudellinen hyöty voi olla euro per tunti suunnilleen, nykymuotoisena. Nämähän ovat ihan poskettomia tilanteita, joihin meillä ajaututaan yksinkertaisesti siitä syystä, että näillä voimayhtiöillä ja niitten hallinnoitsijoilla ja omistajilla ei ole taloudellista kannustinta tai velvoitetta huolehtia siitä, että ne aikoinaan rakennetut voimalat myös puretaan.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen avbröt behandlingen av huvudtiteln.